

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 26.—
 za en mesec 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . . . 2.—
 V upravi prejema: mesečno . . 1-70
Sobotna izdaja:
 za celo leto . . . . . 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:
 Enostolpna pettivrsta (72 mm):
 za enkrat . . . . . po 15 v
 za dvakrat . . . . . " 13 "
 za trikrat . . . . . " 10 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznanila, zahvale, osmrtnice itd.:
 enostolpna pettivrsta po 18 vin.
Poslano:
 enostolpna pettivrsta po 30 vin.
 Izhaja vsak dan, izvenzemski ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 pošne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
 bosn.-hero. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 14 strani.

Reforma denarnega združništva.

Združništvo v Avstriji je prišlo že do take veljave, da pomeni velesilo na denarnem trgu. Temu hitremu razvoju je tudi pripisovati mnogo hib, katere so se v praktičnem življenju pokazale in katerih odprava je nujna potreba, če se ne hoče tirati ta res ljudska institucija v pogubo.

V prvi vrsti je treba, da se sprejme zakon o zadrugah z neomejenim poroštvom v državnem zboru glede paralelnih eksekucij. Zadruga z neomejenim poroštvom se ne smejo spuščati v prevelike spekulacije in igrati vlogo bank z večmilijonsko delniško glavnico. Razlika med stokronskimi in posojili na sto- in stotisoče pri neomejeni zavezi je jako riskantna stvar, in neenako obremenjeni posamezne člane zadruge glede odgovornosti, ker se gre pri sedanjih določilih zakonov o neomejenem poroštvu za jamstvo z celim premoženjem vsakega združnika. Iz tega sledi, da mora biti uprava pri takem zavodu skrajno previdna, in čujejo se že glasovi v avstrijskih in drugih strokovnih listih, da se zahteva sledeče: 1. Noben član upravnega in nadzornega sveta bodi katerekoli denarnega združnega zavoda ne sme biti dolžnik tega zavoda in ne porok. 2. Člani nadzorovalnega in upravnega sveta se vsako leto menjavajo, da jih izstopi tretjina, katera pa za upravno dobo treh let ne sme biti več voljena, tako da pridejo vedno vsako leto nove sveže kontrolne moči k upravi zavoda. 3. Kontrola naj se vrši vedno po dveh revizorjih, ki se tudi vsako leto menjajo, tako da se revizor preveč ne navadi uradnikov in odbornikov zavoda. Ako pa izvršuje država revizijo, naj pošlje kot revizorje le strokovno izobražene uradnike, ne juristov, in sicer tako menjaje se, da se ne bo vedelo, kdo pride drugo leto kot revizor. Revizija bo veliko natančnejša in stroga, in je vsaki eventualni sporazum izključen. Nadzorstvo imajo lahko politični uradniki-juristi, ki gledajo na določitve zakona, trgovske revizije pa tudi uradnik ne more izvrševati.

Posebno pri nas na Slovenskem je združništvo zelo razvito, lahko rečemo, da veliki del organizacije S. L. S. temelji v združništvu. Gotovo ni odveč, če se od časa vrši v stranki stroga revizija te združniške organizacije, katera zadruga ima življenjsko silo v sebi in katera ve, kje bi bilo še potrebna in kje se naj opusti. Poglavitni namen združništva je osebni kredit in le v izjemnih slučajih pride šele hipotekarni kredit v poštev.

V sledečem naj poda statistika iz leta 1909. (Statistisches Jahrbuch der autonomen Landesverwaltung, Wien 1912) nekaj pojasnila.

DEŽELNE BANKE V AVSTRIJI LETA 1909.

Temeljna glavnica	36,500.000
Rezerve	41,156.599
Dobiček	3,194.337
Hranilne vioge	53,405.224
Kreditori	144,624.332
Emisije	2,432,999.784
Bilančna glavna vsota	3,109,192.883

Temeljno glavnico je vložila Češka (15,000.000), Galicija (15,000.000), Bukovina (6,500.000).

Hranilnih vlog je imela Češka (24,036.605), Galicija (22,410.024), Bukovina (6,958.595).

Aktiva.

Gotovine	20,042.627
Menični eskompt	97,455.114
Predujemi na efekte	230.582
Efekte	106,233.338
Hipotekarna posojila	1,487,023.965
Druga posojila	957,914.999
Debitori	93,268.700
Imobilije	9,174.873

Izgubo je imela edino Koroška pri hipotekarnih posojilih. Ta je znašala 25,564 kron.

Med vsemi kronovinami Avstrije ima Kranjska največ hipotekarnih posojil Raifajznovk, in sicer sama Kranjska več kakor vse skupaj. Vsega skupaj je 15,569.000, Kranjska 8,841.000 K.

Glede hranilnih vlog je na 7. mestu, glede dobička na 5. mestu, glede rezervnega zaklada na 8.

Leta 1909 je bilo vsega skupaj v Avstriji 7159 raifajznovk. Poročilo je

poslalo 6751 posojilnic. Te so imele 862.332 članov, 692.974.000 hranilnih vlog, 2,521.000 dobička, 13,743.000 rezervnega fonda. Posojila na menice itd. 500,905.000. Naloženo 220,669.000, vrednostnih papirjev 12,322.000 in za 3,373.000 realitet.

Koroška ima hranilnih vlog 20 milijonov 140.000, Istra 7.815.000, Goriška 5.400.000, Dalmacija 6.022.000, torej za 1,813.000 vse skupaj več kakor Kranjska sama.

Kranjske hranilnice (občinske in društvene) so imele 1909 hranilnih vlog 107,617.000 kron, Koroška (92 mil. 936.000), Primorska (53.062.000), Dalmacija (499.000), skupaj 146.708.000 K. V občinskih hranilnicah Kranjske, Koroške, Primorske in Dalmacije naloženo 254,325.000 kron.

V raifajznovkah na Kranjskem,

Koroškem, Goriškem, Primorskem in v Dalmaciji 76,941.000 kron.

Konečno bi se pripomnili, da imajo deželne banke kot glavni namen regulirati obrestno mero za hipotekarna posojila. V to svrhu morajo pa imeti poleg glavnice hranilne vloge, in sicer v taki meri, da zastdujejo tej njih nalogi. Kot absolutno vzoren zavod morajo vlagatelji smatrati tudi svoje vloge kot absolutno varne, ker prevzame dežela za nje jamstvo. To jamstvo dežele pa se ne sme razširiti na druge zavode, sosebno če imajo ti večjo obrestno mero za hranilne vloge kot pa dotična deželna banka, ker dvema gospodoma ni mogoče služiti. Na ta način ne dobi deželna banka hranilnih vlog, ne more tedaj izvrševati svoje glavne naloge, dežela sama si dela konkurenco in je — lastnega otroka.

Denarni zavodi 1909.

Predmet	Denarni zavod		
	Občinske hranilnice	Društvene hranilnice	Raifajznovke
Število	11	1	184
Članov	—	—	36.453
Število hranilnih knjižic	53.075	25.822	—
Vloge 1909	23,106.452	11,600.998	—
Izplačila 1909	14,903.414	29,258.512	—
Kapitalizov. in izplačane obresti 1909	1,862.110	2,571.937	—
Stanje vlog	54,961.360	52,656.217	37,564.000
Rezervni zaklad	2,024.326	7,620.075	796.000
Specialni rezervni zaklad	17.549	1,151.149	—
Razno	428.265	13,390.414	94.000
Hipotekarna posojila	31,200.853	36,207.341	8,841.000
Občin. posojila proti hipoteki	1,133.396	423.686	—
„ „ brez hipoteke	5,852.081	1,968.353	—
Predujemi na vrednost. papirje	20.513	9.460	4.000
Kurzna vrednost papirjev	8,699.776	24,342.078	43.000
Vrednost lastnih realitet	504.013	3,606.226	576.000
Nalož. glavnica pri denarn. zav.	7,069.299	5,756.324	10,579.000
Gotovina	345.068	872.460	595.000
Razno	664.202	1,063.927	693.000
Menice, dolž. pisma, konto korent kredit	1,942.299	568.000	21,714.000
Nerazdeljeni dobiček	—	—	173.000

Poročilo je poslalo 179 raifajznovk.

LISTEK.

Dva hlebca sira.¹

Angliški spisal Jerome - Jerome.
 Preložil Al. Bič.

Spominjam se prijatelja, ki je nekoč v Liverpoolu kupil par hlebcev sira. Lepa sira sta bila to, zrela in prijazna, njiju duh pa je imel kakih dvesto konjskih sil. Človek bi bil lahko stavil na to, da sta dišala tri milje daleč in človeka vrgla na daljavo dvesto metrov. Jaz sem se takrat ravno mudil v Liverpoolu, pa mi je rekel prijatelj, ako mi jih sme naprtiti in če bi mi ne delalo nadleže, bi me prosil, da bi ju s sabo vzel v London, ker se on šele čez en ali dva dni popelje nazaj ter se boji, da se sira dalje ne bosta držala.

»O, z veseljem, dragi moj,« sem rekel, »z največjim veseljem.«

Potem sem se z izvoščkom peljal k njemu po sir. Kočija je bila stara mišnica, vlečena od kljuseta, izdelanega, zaspanega krampa, katerega je njegov gospod navadno imenoval konja. Dal sem sira k drugi prtijagi na streho kočije in odrinili smo, hitro kot polževa pošta, dokler nismo zavili okrog vogla. Tu pa je veter naenkrat naši kobili sirov duh pihnil pod nos. To jo je zdajci navdihnilo z življenjem, tako da je, strahu pihajoč, oddirjala s hitrost-

jo treh milj na uro. Veter je medtem pihal dalje v isto stran, in preden smo prišli na konec ulice, je kljuse divjalo že s hitrostjo štirih milj na uro. Dočim se je prej komaj moglo kosati s pohablenci in debelušnimi starimi damami, jih je zdaj ponosno puščalo daleč za sabo.

Na postaji je bilo treba dveh sprevodnikov in voznika, da so ga ustavili, in zdi se mi, da bi ga bili, dasi so bili trije, težko ugnali, ko bi ne bil eden izmed mož toliko pameten, da je žepni robec kljusetu ovil okrog nosa in mu zažgal kos kadila.

Kupil sem si listič in ponosno s siroma korakal po peronu. Vlak je bil natlačen in prišel sem v voz, v katerem je bilo že sedem drugih oseb. Star, godrnjav gospod je ugovarjal, a brez uspeha; sira sem dal gor v mrežo, se stisnil z vlnudnim nasmehom med dva sopotnika ter nekaj omenil o gorkem vremenu. Čez nekaj časa se je stari gospod vzmernil.

»Zaduhel zrak je tu,« je rekel. »Kar duši človeka!« je omenil mož poleg mene. Potem sta oba pričela vohati, in ko sta izvohala, sta meni nič tebi nič pobrala svoje stvari in šla ven.

Potem je stara obsežna gospa vstala z opombo, da je sramota, pošteno, omoženo gospo prepoditi na ta način — vzela je popotno torbico in osem zavojev ter tudi odšla.

Ostali štirje sopotniki so ostali še nekaj časa, dokler gospod častitljive vnanjosti — po obleki in vedenju sodeč je bil grobokop — ni opomnil, da ta

duh spominja na otroške mrličice! Zdajci so jo ostali trije potniki pobrali s tako vihravostjo, da so resno poškodovali drug drugega. Jaz pa sem se smehljajoče obrnil k črnemu gospodu z opombo, da bova brčkone kupej imela sama zase. Zadovoljno se je nasmehljal ter rekel, da je čudno, kako morejo ljudje malenkost tako pretiravati. A tudi ta moj zadnji sopotnik je čez nekaj časa postal čudno otožen, tako da sem ga, ko smo bili prišli na postajo Crewe, vprašal, bi li ne hotel iti z mano in kaj zaužiti? Sprejel je ponudbo, priborila sva si prehod do bifeja, kjer sva rogovilila in potrkalava ter z dežniki migala, dokler ni čez četrt ure prišla mlada dama in vprašala, ali česa želi. »Kaj boste vi?« sem vprašal sopotnika.

»Za dve in pol krone žganja, pa do brega, gospodična!« je odgovoril, ga izpil, odšel in sedel v drug kupej. To mi je bilo pa vendar preveč. Od Creweja naprej sem bil edini lastnik kupeja, dasi je bil vlak natlačen. Na raznih postajah je bilo občinstvo, ki je moj kupej videlo skoro prazen, povsod pripravljeno, naskočiti ga.

»Pojdi sem, Marija, tu je še dosti prostora.« — »Tako, Tomaž, sem noter pojdemo,« so vzklikali, gnetli se bliže s svojo težko prtijago ter se pri voznih vratih borili, kdo pojde prej noter, dokler jih ni eden odprl in vstopil, a tudi takoj nato omahnil v naročje zadaj stoječih. In tako so prišli drug za drugim in ga dobili poln nos. Potem so urno pograbili svojo šaro in hiteli v dru-

ge vozove, ali pa doplačali razliko za prvi razred.

Z eutonske postaje sem sira nesel v hišo svojega prijatelja. Ko je njegova žena stopila v sobo, je nekaj časa vohala, kaj bi utegnilo dišati. Potem pa je rekla:

»Kaj pa se je zgodilo? Na najhujše sem pripravljena. Hitro povejte!«

In jaz sem odgovoril: »Sir je Tom, vaš soprog ga je kupil v Liverpoolu ter me naprosil, naj ga nesem domov.«

In pristavil sem, da bo pač izprevidela, da sem nedolžen. Ona mi je pomirjevalno zatrdjevala, da rada verjame, da bo s Tomom govorila o tem, ko pride domov.

Moje prijatelja pa je nepričakovano dolgo zadrževalo v Liverpoolu. Tri dni potem, ko se še vedno ni vrnil, je žena prišla k meni in vprašala: »Kaj pa je Tom rekel zastran sirov?« Odgovoril sem ji, da je ukazal, naj jih de-nejo na nekoliko vlažen kraj, sicer pa naj se jih ne dotikajo. »O! težko, da se jih bo kdo dotaknil,« je odgovorila; »ali jih je Tom poduhal?« — »Mislim da,« sem rekel, »videti je bil prav zadovoljen z njima.«

»Kaj mislite,« me je zdaj vprašala, »ali bo hudo razžaljen, ako kakemu revežu dam cekin, da jih spravi izpod nog in zakoplje?«

Odgovoril sem ji, da potem pač nikdar ne bo videla smehljaja na njegovem obličju. Kar ji nekaj šine v glavo. »Ali bi vas kaj motilo,« je vprašala, »ako bi jih spravili za Toma? Dajte, da vam jih pošljem.«

¹ Iz »Three men in a boat.«

Narodne noše.

(Navodilo, kako naj se na novo produdijo.)

Odbor za slovensko-hrvatski katoliški shod v Ljubljani obrnil se je na Kranjsko deželno zvezo za tujski promet, katera se že dalje časa peča s probujo kranjskih narodnih noš, za pojasnilo v tej zadevi ter je dobil sledeči dopis:

Slavni odbor za slovensko-hrvatski katoliški shod v Ljubljani!

Pri probuji narodnih noš moremo spoštovati le to, kar je pri današnjih razmerah še izvedljivo. Stare narodne noše, ki pridejo na shod, naj se ohranijo v tisti obliki, kakor so, akoravno bomo vsled tega videli celo vrsto različnih krojev. Pri novih narodnih nošah se pa ta krajevna različnost ne more več v takem obsegu vzdrževati, ker bi morali v ta namen napraviti nad 100 vzorcev. Začetkom preteklega stoletja je imel skoraj vsak kraj svojo posebno nošo in Koritkova zbirka, ki je prišla svoj čas v Blaznikovi tiskarni na svitlo, nam kaže samo za Kranjsko deželo 12 zelo različnih glavnih krojev. To se, kakor rečeno, dandanes nikakor ne dá več vzdrževati, posebno raditega ne, ker bi pomen pri različnih shodih nastale zmešnjave. Kazalo bi torej, da se pri novih nošah odločimo za gotove glavne kroje, vsaj za kranjsko deželo. Kranjsko nošo bi bilo priporočati tudi za Štajersko in eden del Primorske, medtem ko je odločno želeli, da se koroška narodna noša (ziljska) in pa noša tržaške okolice ohranita v svoji doseđani obliki, ker sta obe ti noši zelo lepi in značilni.

Govoriti hočemo najprvo o ženskih kranjskih narodnih nošah. Te bi kazalo razdeliti samo na tri vrste, in sicer:

1. Gorenjska narodna noša z zlato avbo ali pečo in pisanim krilom.

2. Ljubljanska narodna noša, kakor se je v zadnjih desetletjih udomačila, s pečo in novodobnim krilom.

3. Dolenjsko-belokranjska narodna noša.

Za vsako vrsto bi kazalo držati se enotnih vzorcev in samo pri barvah naj bi bila dovoljena izbira.

Gorenjska narodna noša obstoji iz teh-le delov: Bela visoka avba s čelnim pasom (trakom), vezanim v zlato, ali pa peča. — Bela širokoročavna srajca (ošpetelc). — Nizki telovnik (život) iz svile ali baržuna s cveticami in zlatimi nitkami ali samo s cveticami ali pa črn. Prešit je s temnimi trakovi. Svariti moramo, da bi ta telovnik, ki je v narodni noši zapet z zaponkami, bil napravljen tako, da bi se zapenjal z vrvicami, ker to je tuja, tirolska, oziroma solnograška noša, katera pri nas ni bila nikdar v navadi. — Čez ramo pride široka franžasta ruta iz svile z rožami v živih barvah; navadno prevladuje rdeča barva. — Krilo pri tej gorenjski narodni noši je iz svile ali podobnega blaga, in sicer gladkega, brez rož, v menjajočih se barvah (sanžant-svila). Barve so navadno kufra-

sta, bronasta, modra ali zeleno-rujavkasta. To krilo ni nikdar v kričečih barvah, torej je izključeno, da bi se n. pr. nosila popolnoma svitlo-rdeča ali pa svitlo-zelena krila. — Predpasnik je neobhodno potreben in mora biti iz črne svile, pretkane z rožami, istotako črne barve ter je obdan s čipkami. — Okrog ledij pride poseben kovinast pas, takoimenovan »sklepanec«, ki je ali posrebrjen ali pozlačen in ki ima pri sklepu živobojejen trak v obliki petlje. — Nogavice so bele in čevlji črni in nizki. K tej noši spada tudi bel vezen robec in navadno nosi Gorenjka v rokah starodavni rdeči dežnik (marelo).

Upeljavo te noše bi najbolj priporočali, in to ne samo za Kranjsko, temveč tudi za Štajersko, ker je tamkaj ljudstvo kranjskemu zelo podobno. Ta noša je hvalečna, ker se dobro prilaga vsakemu licu, ker je umetniško lepa in tudi zelo trpežna. Kdor si ne more preskrbeti zlate avbe, lahko vzame začasno belo pečo.

Kakor čujemo, se bodo še to zimo izdali vzorci, da si bodo dekleta lahko same napravile take zlate avbe, tako da bi se povsod mogle vpeljati. Razširjenje te noše, kot splošne narodne noše za ženske je v prvi vrsti želeli. Ta noša je, izvzemši zlato avbo, tudi primeroma po ceni, ker imajo zalagatelji tega blaga tudi cenejše vzorce.

2. Ljubljanska narodna noša, kakor se je razvila v zadnjem času posebno pri pevskih društvih, obstoji iz teh-le delov: Bela peča. — Črna obleka. — Sklepanec. Namesto črnega blaga za obleko se vzame tudi blago rujavkaste barve. Ta obleka pa zahteva primerno zlatnino, to je brošo, uhanje, verižico za uro in zapetnico. Nosijo se tudi bele rokavice.

Ta noša je najcenejša in zelo elegantna. Priporočati jo je raditega, ker se obleka sama tudi pri drugih prilikah rabi in ker je ta obleka tako značilna, da se redkokdaj v Evropi kaj takega najde. Do sedaj so še vsi tujci, ki so videli to jednostavno, a lično obleko, bili očarani. Kdor si torej ne more naročiti gorenjske noše, priporočamo, da si izbere to praktično ljubljansko narodno nošo.

3. Belokranjska narodna noša je zelo podobna Hrvatski narodni noši. Njeni deli so sledeči: Bela srajca s širokimi rokavi. — Belo krilo. — Rdeč iz rute zvit pas. — Dolgi površni jopič brez rokavov iz belega ali plavega volnena blaga, zarobljen semtertje s črnimi trakovi. — Na nogah nosi Dolenjka nogavice s pisanim robom in opanke. — Na glavi rdeča čepica, ki je podobna dalmatinski.

Tudi ta noša je v svoji enakostavnosti krasna in je pri dunajskem jubilejnim sprevedu vzbudila veliko pozornost.

Toliko omenjamo glede ženskih narodnih noš in še enkrat priporočamo, da se ne uporabljajo pri napravili novih noš vsi mogoči kroji, ker bi sicer vsled tega nastala posebno pri urejevanju posameznih oddelkov jako nelepa zmešnjava. Preverjeni smo pa, da bodo zgoraj imenovane tri vrste udomačile se

tudi čez mejo kranjskih dežel in postale sčasoma glavne narodne noše Slovenstva; seveda le ob slovesnih prilikah, ker pri današnjih razmerah narodna noša za navadno nošnjo ne more obstati. Je pa narodna noša za ohranitev ljudskega značaja, narodovega ponosa in ljubezni do domovine velikega pomena. Radi tega gre posebno priznanje odboru katoliškega shoda, da je narodne noše zopet klical na dan. Ne moremo pa dovolj svariti, posebno ženskega občinstva pred razvado, da si vsaka izbira blago po svojem okusu in po takih vzorcih, kateri njej dopadejo, ki pa nikdar niso bili običajni. Kdor hoče imeti res narodno nošo, naj v tem oziru vpraša ali pri Deželni zvezi za tujski promet, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6, ali pa pri takih prodajalcih, ki so o tem poučeni, ali pa naj gre v deželni muzej Rudolfinum, kjer vidi take pristne narodne noše celokupno ali pa v posameznih delih. Kdor si narodno nošo napravi le po svojem okusu in ne gleda na stare vzorce, ta se obleče za maškaro ter si ne sme domišljati, da nosi narodno nošo.

Glede možke narodne noše nam ni treba dosti omeniti, ker je itak znana. Na Gorenjskem nosijo še dandanes majhen kosmat klobuk, kratki jopič in telovnik posebne barve, navadno z rožami in srebrnimi gumbi. K temu pridejo irhaste hlače in visoki usnjati škornji. Usnjati škornji se po našem mnenju ne bodo mogli dolgo vzdržati, in kdor si napravi novo narodno nošo, mu ne moremo vzeti v zlo, ako namesto teh vzame navadne čevlje in obleče dolge hlače. Nedopustno pa je, da bi se pri kakem sprevedu namesto pravih usnjatih čevljev nosile usnjate gamaše, kakor se semtertje pripeti. Dolenjska-belokranjska možka narodna noša je podobna hrvatski. Deloma se nosijo ozke bele hlače, ki so obrojlene in olepane s črnimi našitki, ali pa široke bele hlače iz platna. Telovnik je žive barve, rdeče ali plave s srebrnimi gumbi, večkrat tudi vezen. Pokrivalo je ali rdeča čepica ali pa črni ozkokrajni pastirski klobuk. Na nogah se nosijo opanke. Ljubljanska narodna noša za možke je enaka gorenjski.

Ker se hočejo tudi otroci udeležiti sprevedu in si nabaviti narodno nošo, opomnimo, da je tukaj obleka bolj enostavna in da je podobna gorenjski narodni noši. Za na glavo se bodo dobile male avbe po vzorcih, ki so se našli v muzeju Rudolfinum, takoimenovane »furme«, in se bodo v kratkem razstavile v Regorškovi prodajalnici v Stritarjevi ulici na ogled. Te avbe so bohinskega izvira. Otrokom bodo jako dobro pristojale. Vrhu tega so zelo poceni. Avbe so nizke in imajo z zlato pretkano, rožasto čelo.

Zeleti je, da se narodne noše pravilno ožive in da bi služile narodu v ponos. Z odličnim spoštovanjem

DEŽELNA ZVEZA ZA TUJSKI PROMET NA KRANJSKEM V LJUBLJANI.
Ljubljana, dne 24. julija 1913.

Sandanski.

O tem glasovitem bulgarskem četaškem vodji poročila Luciano Magrini milanskemu »Secolu« iz Soluna:

Ivan Sandanski, »veliki macedonski volk«, kakor ga imenujejo muslimani, ali »kralj Strume«, kakor ga nazivajo njegovi pristaši, je sedaj 40 let star. Njegovo ime vzbuja še danes v ljudeh strah in grozo, saj je toliko let bilo zvezano z revolucijo, klanjem, ropanjem in požigom. Rojen je bil Ivan Sandanski v neki vasi na levi strani reke Strume. Na prvi pogled se vam zdi, da imate pred sabo — profesorja. Celo mu je lahko nagubano, brada skrbno gojena, oči črne, globoke, jako žive, polne ognja, in nastop energičen. V pogovoru z njim kmalu spoznate, da imate opraviti z nenavadnim človekom. Govori polagoma; važnejše stvari podčrtava z bleskom svojih oči in širokim posmehom, ki se mu razliva po vsem obrazu. To je strašen posmeh — pravi vražji posmeh.

Sprva je bil Sandanski vojak in podčastnik v bulgarski vojski. S 24. leti je odšel v planino. Ni ga prelaza v Perimskih gorah, ki bi mu ne bil znan. Zivel je od kontribucije, ki jo je izsiljeval od begov. Ko se je bližala velika revolucija leta 1903., sta se dve revolucionarni organizaciji ostro borili za vodstvo tega gibanja: »zunanja organizacija«, ki je imela središče v Sofiji in je vživala podporo bulgarske vlade; ta se je potegovala za zdinjenje Makedonije z Bulgarijo — in »notranja organizacija«, ki je imela svoj sedež v Perimskih planinah in se zavzemala za avtonomno Makedonijo pod geslom: Makedonija Makedoncem! Vodja zunanje organizacije je bil Boris Sarafov; proti njemu je stal Ivan Sandanski s programom makedonske avtonomije. Sandanski ni imel sredstev, a za hrano in oborožbo svojih četašev je potreboval stotisoče. Pa to ga ni skrbelo. Obrnil se je na bege, jim zagrozil, naložil kontribucijo in si iz njihovih žepov napeljal zlate studence. Sandanski je bil država v državi in begi Strumske doline so postali njegovi davkoplačevalci. Kdor je imel čredo živine in ni hotel, da bi mu bila uničena, kdor si je hotel obvarovati gozd ali zagotoviti mir — ta je moral Sandanskemu plačevati letni donesek. Tako je imel Sandanski od bogatih begov obile dohodke. Težko onemu, ki ni hotel dati: Sandanskega država je uživala veliko večji respekt nego turška.

Ni natančno znano, kolika je bila celokupna moč Sandanskega. Trdi se, da je bilo 5000 mož. Organizacija je bila razdeljena na okrožja in vsako okrožje je imelo svojega četovodjo. Vrhovni vodja je bil Sandanski, njegov pobočnik pa Panica, jako spreten in odločen hajduk. Sandanski je imel vedno pri sebi četo izbranih strelcev — 60 mož. Ostale čete so bile razmeščene po raznih vaseh s popolno vojaško organizacijo. Kadar je pretila kaka nevarnost in so se Turki pripravljali, da gredo nad Sandanskega, tedaj je ta poklical svoje ljudi pod orožje. Njegove čete so se kmalu zbrale in pomnožile, in Turki so morali biti pripravljeni na jako nevaren spopad ali pa opustiti svojo namero.

»Gospa,« sem odgovoril, »kar mene zadeva, me duh sira prav nič ne moti, in svoje vožnje s siroma iz Liverpola sem kaj se bom svoje žive dni z veseljem spominjal, kakor vrednega konca lepe gledališke igre. A na tem svetu se moramo vedno in povsod ozirati na druge. Dama, pod katere streho imam čast stanovati, je vdova in, kakor mislim, povrhu še sirota. Ona močno, lahko rečem, da zgovorno sovraži vse, kar imenuje zahtevo. Prisotnost sirov vašega gospoda soproga bi se ji, to slutim, zdela nemala zahteva. O meni pa se nikdar ne bo govorilo, da preganjam vdove in sirote.«

»Dobro«, je rekla žena mojega prijatelja in vstala, »vse, kar imam še povedati, je to-le: Otroke pobere in se z njimi preselim v hotel, dokler sira ne bosta snedena. Slovesno izjavljam, da nočem dalje živeti s tema siroma pod eno streho.«

Ostala je pri besedi ter nadzorstvo v hiši prepustila stari postrežnici, ki je na vprašanje, more li prenašati duh, odgovorila: »Kakšen duh?« In ko je bila tik sirov, češ, naj jih poduha, je rekla, da ji nekaj diši kakor po melonah. Iz tega je bilo sklepati, da sirov duh težje ženi ne bo škodoval dosti. Račun v hotelu je znašal 315 kron. Ko je moj prijatelj izračunal vse skupaj, je našel, da ga je fant sira stal okrog 8 in pol krone. Rekel je, da časih rad poje kosček sira, to pa presega njegova sredstva. Sklenil je torej, da se sirov iznebi. Vrgel jih je v kanal, pa jih je moral

zopet uloviti, ker so se ljudje v čolnih za premož pritoževali. Rekli so, da se jih omedlevica loteva od tega duha. Nato jih je neko temno noč nesel na pokopališče. A grobokop jih je našel ter zaradi njih zagnal velik vrišč. Trdil je, da je to zarota, s katero bi ga radi spravili ob službo in kruh, ker mora strašni smrad vzbuditi mrliče.

Nazadnje se jih je moj prijatelj iznebil na ta način, da jih je spravil v majhno morskopališče in tam na bregu zakopal v pesek. Kraj je vsled tega postal nekako glasovit. Obiskovalci so trdili, da zrak poprej nikdar ni imel tako močnega morskoga duha kot zdaj in na prsih in pljučih bolni ljudje so več let kar vreli tjakaj.

Uporniki.

Poljski spisal Artur Grušecki, poslovenil dr. Leopold Lé n a r d.

(Dalje.)

Spominjati se je začel vsega, kar je slišal o glavarjevih zlorabah, o podkupninah, ki jih dobiva pravilno, kot mesečno plačo, o njegovih ozirih na katoličane, slahto, jude ...

Zbral bo dejstva, dokaze in šel z njimi k arhivu, pokazal, kako škodljivo je glavarjevo delovanje za pravoslavno vero, arhivarj ima pa dovolj mo-

¹ Pravoslavni ruski škof

či in vpliva, da bo mogel odstraniti tega človeka.

Nada, da se bo znebil neljubljene- ga okrajnega glavarja, ga je pomirila.

Gozd na obeh straneh pota je postal vedno redkejši in za obdelanimi polji se je prikazovala polagoma vas Nameti med, s svežo zelenjavo in belim cvetjem pokritim drevjem, lastni- na Revskih, ležeča v neveliki kotlini, samo dvor na višini se je bliščal s svojimi belimi stenami sredi zelenega morja.

Pop se je spomnil, da je v tej vasi tekom leta izgubil štiri pravoslavne, imel je občutek, da je dvor vplival na spremembo pravovernih njegovih ovčic in ta občutek se je spremenil v trenotku njegovega sedanjega razdraženja skoraj v gotovost.

Saj sem sam videl, kako je mladi Revski, dijak varšavskega vseučilišča, nekoč šel po vasi in vsak gospodar ali fant, žena ali dekle, a celo otroci, ki so ga srečali, so ga prijazno pozdravljali.

Tak sprehod po vasi, to pozdravljanje domačinov, je moralo imeti svoje bolj globoke vzroke, ta mladenič se gotovo peča s propagando in to bo treba izslediti.

¹ Propaganda — širjenje katoličanstva.

Glavna cesta je pustila Namete na strani. Medtem so zapazile bistre popeve oči stražnika, ki je korakal po pojski poti.

»Stoj!« je zakričal vozniku in dal z roko stražniku znak, naj se podviza.

Poklicani je stopil hitreje in na ozadju zelene setve se je kmalu zarisala postava stražnika v temni uniformi, s sabljo na strani in počez obešenim revolverjem.

Po pozdravu ga je vprašal pop:

»Kam pa greš?«

»V Tesno, v vašo faro, batjuška.

Tam se imava dobiti z »Vahmajstrom«.

»Ravno prav, sedi k vozniku in se lahko pelješ z mano ... kje si pa bil?«

»V Nametih,« je odvrnil sedaje na kozla, »nesel sem pismo županu.«

»Kaj si pa videl tam?«

»Hm ... kakor navadno na vasi,« se je nasmehnil, »dedec, babe, svinje, krave ...«

»Ali nisi opazil kakšnega gibanja, pripravljanja, tujih ljudi?«

»Iii, nič takega, v Nametih so skoraj sami katoličani in so že po Veliki noči, torej so že siti mesa in se odpravljajo na božjo pot v Ležajsk.«

¹ Ruski, to je pravoslavni koledar je 14 dni za našim. Katoličani praznujejo torej tudi Veliko noč navadno poprej kot pravoslavni.

»Toda tam so tudi pravoslavni ... ali jih nisi videl, nisi stopil k njim?«

»Bilo mi je s pota.«

Konja sta začela polagoma stopati navkreber in oba sta nekaj časa molčala, potem je pa spet vprašal pop:

»Kaj je pa v dvoru?«

»Nič ne vem, tja me niso poslali.«

»Ali nisi nikogar srečal?«

»Iz dvora?« je vprašal, obrnivši se k popu,

Zdi se, da sredstva, ki jih je Sandanski iztiskal iz begov, niso zadostovala za oskrbo njegove vojske. En čas je bilo videti, kakor da bo avtonomiistična stranka morala podleči unionistični. Boris Sarafov, obilo podpiran iz Sofije, je triumfal. Kaj storiti. Sandanski sam mi je o tem pripovedoval tako-le:

»Bili smo v letu 1904. Vedel sem, da se bulgarski prestolonaslednik Boris in njegov brat Ciril nahajata v Rilskem samostanu na bulgarski meji, malo dalje od »mojega« teritorija. Pazili smo. Sklenil sem, da grem v samostan in vjamem oba princa, kot pogoj za njihovo oprostitev pa stavim bulgarski vladi zahtevo, da sprejme moj program »Makedonija Makedoncem« in mi izplača veliko svoto za nadaljevanje borbe v tem smislu. Ko sem s 150 možmi prišel pred samostan, sem pa zvedel, da sta princa že odpotovala. Kaj sedaj?

Vrnivši se na gjumski teritorij, sem srečal neko Američanko — miss Stone, ki je vodila protestantovsko propagando. Glej, tu ti je denar in tu sredstvo, da obrneš pozornost Evrope na Makedonijo — tako sem si mislil. Iz zasede sem ugrabil miss Stone in jo odpeljal v neko selo na Perimskih planinah. Ko je bila na varnem, sem zahteval 12.000 funtov šterlingov za njeno osvoboditev. Zagotavljam vas — tudi sama je to javno izjavila —, da sem ves čas nje-nega ujetništva postopal z njo z največjim kavaliristvom in vljudnostjo. Stanovala je v neki bulgarski hiši in za družabnico sem ji dal bulgarsko učiteljico. Miss Stone je bila noseča in začasa ujetništva, ki je trajalo tri tedne, je povila dečka. Materi in otroku se je najskrbneje streglo in ju negovalo. Čez tri tedne je turška vlada na določeno mesto vložila 12.000 funtov šterlingov in jaz sem miss Stone osvobodil.

Sarafov je bil vedna zapreka za Sandanskega. Vpliv Sarafovega in njegovega tajnika Garvanova je bil jako velik. Treba je bilo ubiti ta dva nevarna tekmeča. Sandanski ni niti za hip omahoval. Poslal je v Sofijo svojega zaupnika Panico z nalogo, da izvrši dvojni umor. Panica je šel v Sofijo in zahteval nočni sestanek s Sarafovom, češ, da se ima z njim pogovoriti o zvezi med zunanjo in notranjo organizacijo. Sestanku, ki se je vršil v Sarafovi hiši, je prisostvoval tudi Garvanov. Hitro so se sporazumeli. Obe organizaciji sta se imeli združiti. Zadovoljna z uspehom sta Sarafov in Garvanov spremila Panico do vrat in se pristrčno poslovila. Tisti hip je pa Panica nenadoma potegnil revolver, ustrelil Sarafova in Garvanova ter pobegnil čez mejo. Umor Sarafova je na vsi Bulgariji napravil najgloblji vtis. Sandanskega in Panico je bulgarska vlada obsodila na smrt. Sandanski si je s tem nakopal neuto-lažljivo sovraštvo Sarafovih prijateljev. Trikrat so ga poizkušali ubiti. Dvakrat je bil Sandanski ranjen. Drugi atentat se je izvršil v neki solunski ulici; oba prijatelja Sandanskega, ki sta bila tedaj z njim, sta bila ubita.

Začasa mladoturške revolucije najdemo Sandanskega ob boku Niazija bega in Enver bega. Tudi Sandanski se proglašala za mlado — Turka. Po razglasitvi ustave se Sandanski na čelu svoje čete v triumfalnem pohodu poda v So-

lunu in postane zaupnik mladoturkov. Po mladoturški revoluciji je aprila 1. 1909. izbruhnila carigradska protirevolucija in Mahmud Šefket paša (ki je bil nedavno v Carigradu umorjen kot veliki vezir) je marširal proti Carigradu. Tudi Sandanski se želi udeležiti tega pohoda. Ni še prebolel bolezni v členkih, pa že koraka na čelu 300 možk zavzetju Carigrada. Kmalu ga najdemo v glavnem mestu otomanskega cesarstva. Tu mu je bila poverjena važna naloga: obleganje Ildiz Kioska. Abdul Hamid je bil ujet. Sandanskemu se pač kljub vsem držnim načrtom ni nikoli sanjalo, da bo nekoč ujel turškega sultana!

Mladoturki so hoteli, da bi Sandanski postal poslanec. Toda on le slabo govori turški in turško pisati sploh ne zna. Nič ne de. Sandanski se imenuje za — gozdnega nadzornika. V tej stroki je imel Sandanski res najobširnejše znanje, ki si ga je bil pridobil na svojih dolgoletnih hajduških pohodih. To imenovanje je bila kolosalna ironija za novi režim.

Sandanski pa pod mladoturki ni bil samo gozdni nadzornik, marveč tudi velika moč. Bil je še zmerom kralj strumskega ozemlja. On je tisti, ki v različnih mestih imenuje sodnike in celo mutesarife. Nanj se obračajo muslimani in kristjani, kadar bi od mladoturkov radi kaj dosegli.

Tedaj izbruhne balkanska vojna. Turčija se še vedno zanaša na Sandanskega, ki lahko oboroži 1000 mož. Sandanski ji tudi obljubi svojo pomoč, odpotuje iz Seresa in s svojimi 1000 komitašji zavzame težavni prelaz Kresno — zato, da bulgarski general Teodorov s svojimi četami lahko mirno gre čezenj, ne da bi ga kdo vznemirjal. Komitaške čete vidimo odslej podpirati bulgarsko armado; bok ob boku sodelujejo z njo in razširjajo strah in grozo po celi strumski dolini. Bulgarska armada se vrže na Makedonijo kakor čreda volkov. Vseposvod se pleni, kolje, ropa, požiga, ruši. Po Makedoniji se razlije pravi hudournik železa in ognja, ki pod generalom Teodorovom neprestano prodira naprej, ugonabljaajo muslimanski svet. Sam general Teodorov je priznal v Solunu, da mu je Sandanski skozi deset dni sam oskrboval hrano in vse potrebno za 15.000 bulgarskih vojakov in tako omogočil pohod z bulgarske meje do Soluna, ki so ga Bulgari izvršili z nenavadno brzino. Teodorov je hvalil zasluge, ki mu jih je bil izkazal Sandanski. Na vprašanje, kako je mogel Sandanski preskrbeti hrano za bulgarsko vojsko, se je Teodorov nasmeljal in odgovoril: »Skušajte uganiti, toda mene ne vprašajte!«

Po vходу grškega kralja in bulgarskega prestolonaslednika v Solun, je slavnostno vkorakal v mesto tudi Sandanski na čelu 500 bulgarskih komitašev: 200 konjenikov in 300 pešcev. Sandanski si je hotel v Solunu izbrati prebivališče, ki bi bilo vredno njegovega imena. Šel je naravnost v staro solunsko katedralo sv. Sofije, ki je bila prenavrejena v mošejo. V lepi bizantinski zgradbi — zgrajeni po načrtih Aje Sofije v Carigradu — se je tačas nahajalo 2000 muslimanov, večinoma žene in otroci, ki so pobegnili semkaj pred bulgarsko vojsko. Tiste dni je vladal

hud mraz. Komitaši so šli v cerkev in s puškinimi kopiti izgnali na prosto muslimanske žene in otroke. Nato se je naselil v cerkev Sandanski s svojimi ljudmi in si tako ustvaril svoje posebno okrožje v Solunu.

V spremstvu nekega bulgarskega učitelja, — tako pripoveduje Magrini, — sem pred Sv. Sofijo poiskal Sandanskega in ga našel v krogu 40 do zob oboroženih mož. Sedli smo v bližnjo pivarno. Sandanski je vzel iz žepa bomb, jo oprezno položil v kot in pokrtil s klobukom. Pri sebi je imel še puško in revolver. Rekel mi je, da še vedno zastopa načelo »Makedonija Makedoncem!« — Drugi dan sem se srečal s Sandanskim v »Olimpos Palace Hotelu« v družbi bulgarskih častnikov. Prišel je k moji mizi, kjer je sedel še en častnikar. Igrajoč se z manjherico se je Sandanski živahno pogovarjal in pripovedoval različne vojne dogodke. Nankrat se začuje silen pok. Gostje skočijo pokonci in prestrašeni kličejo: bomba, bomba! Sandanski je ostal popolnoma miren; rekel je: »Ne vznemirjajte se; to ni bila bomba, poznam njen pok. Ali je razpočil peklenki stroj ali pa smodnišnica.« Tako je tudi bilo. V Zeitenliku je zletela v zrak smodnišnica.

Navzočnost Sandanskega v Solunu je povzročala grškim oblastem največjo skrb. Povsodi se je čutil vpliv tega harambaše. Z gospodarskim gibanjem v nižjih slojih je poizkušal nahujskati delavski svet proti grški vladi. Treba priznati, da se Sandanski ni le vedno boril za avtonomijo Makedonije, marveč je zastopal tudi radikalni program gospodarskih reform. Razlaščenje begovskih posestev in razdelitev zemlje kmetu, je bila glavna točka njegovega velikega agrarnega programa. Zato so mu bili kmetje naklonjeni.

Ko je po premirju iznova izbruhnila balkansko-turška vojska, je Sandanski šel v Bulair kot zaupnik generala Teodorova. Za tem je prišla vojna med zavezniki; po Makedoniji se zopet razliva kri. Kje je Sandanski, se ne ve. Znano je pa, kakšno nalogo imajo bulgarski komitaši. Znano je, da oni počenjajo največja nasilstva, uboje, rope-požiganja in ni težko uganiti, kakšno vlogo igra pri tem veliki makedonski volk.

Jeseniške novice.

»Slovenski Narod« je na dolgo, pa natanko dokazal, da je župnik Skubic — nemčur. Prvi dokaz: župnik Skubic zida slovensko šolo. Drugi dokaz: Nemci so bili na veselici »Slov. Straže« in so dajali lepe prispevke za slovensko narodnoobrambno društvo. Tretji dokaz: Liberalci niso bili povabljeni k polaganju temeljnega kamna za slovensko šolo, kateri so nasprotovali. — Liberalci so baje prepričani, da se jim je dokaz čisto posrečil, ker vedo, da je za liberalne možgane vse dobro; saj jim je še to prav, da so slovenski liberalci člani »Schulvereina«.

»Užaljeni« so liberalci, ker niso bili uradno povabljeni k blagoslovljenju temeljnega kamna za novo slovensko šolo. Vsa njih zasluga, ki jo imajo pri novi stavbi, obstoji v tem, da so vlagali protest za protestom in s tem napravili občini ogromno škodo. Sedaj jih je sram svojega početja in bi se bili v svoji hinavščini radi ljudem pokazali kot narodnjake! Odtod njihovi dopisi. Koliko veselja so imeli nad zmago slovenske misli, se je pokazalo na slavnostni dan. Dočim so bile jeseničnice vse v zastavah, so bile liberalne hiše Hauptmanova, Schreyeva, Legatova in hotel »Triglav«, v katerem gostuje sokolski starosta Humer, brez zastav — v znak žalosti, da so bili protesti brez-uspešni in je zmagala slovenska stvar. Liberalci, le jokajte in zdihujte, saj tako ničevih ljudi svet nima mnogo!

Nevarno je obel ješepiški nadučitelj J. Jos. Sedlak. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnico.

»Zanimanje za katoliški shod« v Ljubljani je tudi na Jesenicah prav veliko. Doslej je že okrog 200 priglašencev. Tako je prav!

»Bratomorna vojska« na Balkanu tudi na Jesenicah kaže čedalje hujske posledice. Nekateri oddelki v tovarni nimajo skoro nič dela, ker manjka naročil, blaga pa je mnogo izdelanega v skladiščih. Upamo, da se stvar obrne kmalu na boljše.

Primorske vesti.

»Zveza jugoslovanskih železničarjev«. Shod, ki ga sklicuje »Zveza jugoslovanskih železničarjev« dne 3. avgusta v Gorici, da slovenski železničarji enkrat odločno protestirajo proti Wieserjevimi mahinacijam, je tevtovske

mogotce že sedaj spravi! iz ravnotežja. V nemških »štimitcah« od 24. t. m. zmerjajo vsled te akcije narodne železničarje z železniškimi »anarhisti«. Seveda kličejo tudi državno oblast, da bi vendar enkrat razpustila »Zvezo jugoslovanskih železničarjev«, ki je menda tako neprijetna za razne nemško-nacionalne račune. Tako-le modruje nemško-nacionalni »patriot«: »Ker bi se morala »Zveza jugoslovanskih železničarjev« po svojih pravih pečati samo z gospodarskim položajem železniških uslužbencev in je torej vsaka politična in narodna agitacija izključena, protestni shod v Gorici pa ima skrajno nevaren politično-nacionalen značaj, bi bil že najskrajnejši čas, da bi se ta zloglasna organizacija, ki ni nevarna samo železničarjem, ki je temveč vsled svojih anarhističnih tendenc nevarna tudi obstoju države (čujte in strmite, ljudje božji!), vendar enkrat razpustila.« Prevedli smo nalašč ta produkt nemškonacionalne perverznosti, da slovenska javnost spozna vso ostudno hinavščino tiste družbe, ki je svojčas v ljubljanskem kazinu opljuvala celo cesarjevo podobo, a se hoče sedaj pokazati kot edino zanesljivi steber naše države. Organizacija, ki noče dopuščati, da bi razni Wieserji in slični eksponenti metali naše ljudi na cesto ter nas na našem ozemlju provocirali s svojimi nemško-nacionalnimi mahinacijami, ta organizacija je kajpak nevarna obstoju države. No, no, slučajno ni Wieser še nikakšen steber države, ali vsaj uradno ni dosedaj še proglašen za »državno dragocnost«, bi ki bila morda celo sakrosanktna. In tudi brz razpustiti bi bilo treba to organizacijo, ki noče imeti tepadajenja nad Wieserjevimi ljubeznivostmi. Seveda, to bi bilo gospodi pač po godu. Popolnoma razumevamo te pobožne želje. Toda za enkrat živimo še v Avstriji in ne na Pruskem. Torej se bodo morali gospodje na c. kr. ravnateljstvu drž. žel. v Trstu, ki zalagajo »štimitce« s takimi in sličnimi tevtovskimi izbruhli, pač še sprijazniti z idejo, da bodo njihove pobožne želje le želje ostale. Slovenski železničarji goriške proge in goriški Slovenci, vi pa dajte tej nemško-nacionalni predzrnostni na shodu v Gorici dne 3. avgusta tak odgovor, da jim bo še dolgo po ušesih brnelo!

»Odlikovani pilot«. Cesar je podelil pilotu Antonu Zaninoviču tržaškega pristana, ki se je bil svojčas s Payerjem udeležil ekspedicije na severni tečaj, o priliki njegovega prestopa v pokoj, zlati križec za zasluge.

»Insolvenca velike tvrdke«. V Trstu je postala insolventna tvrdka Smolenski, ki je trgovala s sladkorjem. Pasiv je brez precejšnjih diferenc na borzi blizu tridelet milijona kron, aktivne pa dosega samo 50.000 kron. Radi te insolvence sta tudi tvrdki Umberto Viterbol Co. in Giuseppe Pasivi v Trstu prišli v take zadrege, da sta istotako ustavili plačila.

»Na blodnih potih«. Zaprla so kmeti Stefana Coticia iz Dornberga, ki ga dolže zločina oskrumbe.

»Drago prenočišče«. V torko ponoči je bil zaspal na živinskem sejmšču v Gorici krečmar Ivan Simčič iz Judenburga. Mož si najbrže radi skopuštvu ni poiskal primerne prenočišča, a to ga je tudi drago stalo. Ko se je zbudil, je namreč prestrašen konstatiral, da mu je nekdo med spanjem ukradel 600 kron.

»Zločinec — sodnik samega sebe«. Senzacija, ki jo je vzbudila v Pulju aretacija policijskega nadzornika, se še ni podela. Živahno se komentira, kako je bilo mogoče, da se ni prišlo Carlinovemu zločinu prej na sled. — Kakor znano, je bil v Pulju nekdo zagrešil zločin zoper ravnost na mladem dekletu. Preiskava je bila poverjena Carlinu, a ker le ni bilo nikakih uspehov, so se začeli tudi drugi funkcionarji za zadevo brigati. In oni so našli, da je bil zločinec — Carlin sam.

»Sadovi moderne vzgoje«. V Trstu sta se tekom petkovega popoldneva skušala usmrtiti dva mladeniča, ki sta takorekoč komaj izlezla iz plenic. V neki gostilni si je nalil v vino fenilove kisline šele 17 let stari fant, katerega ime še ni znano, doma pri starših pa si je prerezal žile na desnem zapetju 16letni Jožef Pollanda. Oba nesrečneža so spravili v splošno bolnišnico. Prvi je obupal radi slovite nesrečne ljubezni, drugi pa je imel težave s svojim živčevjem. Pri takeh boleznih se dobro obnaša leskova mast in če bi jo starši rabili, bi si prihranili marsikako bridko uro.

»Tržaška ubožnica«. Začasno vodstvo tržaške ubožnice je prevzel magistratni svetnik dr. Ramzan. Sedaj bo torej konec tatvin.

»Da.«
»Samo mladega gospodiča, tistega dijaka...«

»Kje je pa bil?«
»Ali je s kom govoril?«
»No, tako po navadi, kakor pač mlad gospodič poklepeta zdaj z enim, zdaj z drugim.«

»Popu se je pomračil obraz in rekel je s poučajočim glasom:

»Kot stražnik moraš vse vedeti, slišati, opazovati... oči in ušesa imej odprta...«

»Oči, batjuška, mi že služijo,« se je nasmeljal, »toda ušesa, četudi poslušam njihov poljski jezik, ostanejo gluha. Jaz sem svež človek, iz Besarabije, morda se sčasoma priučim.«

»Pop se je nasmehnil s trpkio ironijo in v svojih mislih je ostro obsojal vlado, ki pošilja na tako važna in odgovorna mesta ljudi, ki niti ne znajo jezika prebivalstva.«

Kadar bo prišel do vlade, bo podal v tej zadevi spomenico na ministrstvo in odstranil to napako.

»Poslušaj, ali vas je mnogo, ki ne znate tukajšnjega jezika?«

»Ii, kaj jaz vem?... Kar je novincev, ne razumeje nič, starejši razumejo nekoliko, samo naš »vahmajster« govori kot rojen Poljak.«

Pripeljali so se na ravnino, po kateri je lepo tekla reka, razlivajoča se v luže in močvirja, obraščena z visokim trsjem in bičjem.

Ko je stražnik zagledal zalite loke in vodne razlive, je sunil s komolcem

voznika, ki je sedel poleg njega, in rekel z globokim vzdihom:

»Ah, kako je ta kraj blagoslovljen! Ali vidiš, brat, koliko je tu vode?«

Vprašanec je pogledal nekoliko začudeno in rekel čez nekaj časa:

»Daj Bog, da bi je bilo nekoliko manj, kajti loka daje kislo seno.«

»Kaj praviš brat? Oh, nebeški Bog, ako bi bilo pri nas toliko vode...«

»Čemu pa?« je zamrmral voznik.

»Pri nas ne opaziš peska, samo črna zemlja, toda vode je malo in božje solnce žge vse na pepel...«

»Odkod pa si ti?«

»Ne veš? Saj sem vendar iz Besarabije.«

»Ali je to daleč?«

»Ho, ho,« zmajal je z glavo, »greš in greš in greš z mašino, pa ne zagledaš konca pota... še tri leta, pa se vrnem domov.«

»Bog ti daj dočakati.«

»Bog daj,« je vzdihnil pobožno.

Pripeljali so se v Tesno, ki je bila raztrešena ob vijugastem potoku. Na prvem koncu vasi, do grička, kjer se je potok zavil na levo, so prebivali katoličani, a stara katoliška cerkva na gričku, s špičasto streho, pokrita z mahom in boječje poganjajočimi malimi rastlinami, obdana od velikanskih lip, je vladala nad belimi kočami in bila je kot vidni znak vere prebivalcev.

Pripeljali so se v vas.

(Dalje.)

p Nič ni tako skrito... Na Reki so zaprli 25 let starega delavca Ivana Bitenca iz Ljubljane, ki je bil pred sedmimi meseci vlomil v blagajno tvornice za papir na Reki in odnesel 9200 kron. Bitenc je izprva tajil, potem pa je priznal zločin in pristavil, da je denar zakopal. Policija, ki je iskala denar po navodilih in izpovedbah Bitencovih, ni ničesar našla in zato je aretirala tudi njegovega brata z nevesto poslednjega vred, ker je opravičen sum, da vesta ta dva za denar.

p Vojak je utonil. V petek zjutraj je utonil v tržaškem vojaškem kopalisku pri skupnem kopanju 24 let stari bosenski infanterist Aleksa Kundačina. Zadel ga je najbrže kap. Truplo so rešili.

Štajerske novice.

š Nekaj o glavnem županu celjske okoliške občine. V Gaberju ustanovi mestna občina nemški otroški vrtec. Kako se bo slovenska večina občinskega odbora pod vodstvom liberalnega dr. Božiča nasproti tej nakani zadržala, o tem bomo natančno poročali. Opozarjamo liberalnega veljaka, da hočejo mariborski Slovenci zidati slovensko šolo v Studencih pri Mariboru, a da še do danes to ni mogoče, ker se občinski odbor brani kot stavbena oblast. Ako je v Gaberju mogoče, kar v Studencih ni, potem bomo vedeli, da je studenski župan na svojem mestu, dr. Božič pa ne.

š Občinske volitve se vršijo prihodnji ponedeljek, dne 28. t. m., in torek, dne 29. t. m., v občini Škofja vas pri Vojniku. Kakor izvemo, se celjski in vojniški liberalci na volitve prav skrbno pripravljajo. Upamo, da se bo tudi od naše strani storilo vse, da se liberalcem odvzame korajža.

š Velika izguba ljubljanske Kreditne banke, tako bi mi lahko pisali, ker je ta zavod pri razdelitvi skupila za J. tovarno in posestvo v Medvodah propadel z neskom okrog 70.000 kron; poštenje pa nam narekuje, da ne posnemamo liberalnega časopisja, ki isto piše o nekem našem štajerskem zavodu in to laž vzdržuje kljub popravku in pojasnilom. Bodemo res primorani, da zopet enkrat z bengalično lučjo posvetimo v temne kote liberalnega gospodarstva. S takimi lopovščinami ne bodo prikrili liberalnih polomov; za to jamčimo.

š Poslanec dr. Verstovšek je imel v nedeljo, dne 20. t. m., dobro obiskan shod pri Sv. Frančišku Ksaveriju. Predsedoval je shodu vrl naš pristaš gosp. Zaleznik, p. d. Jelovnik. Izreklo se je poslancu dr. Verstovšku in tovarišem popolno zaupanje glede na njih deželnozborno in državnozbornsko politiko.

š Grobelno. Tukajšnji postajenačelnik g. Al. Randl je imenovan za revidenta. — Zadnje deževje je napravilo v naši okolici veliko škodo. Vsi travniki krog postaje proti št. Jurju in tostran so bili pod vodo.

š Cesarjev dar. Za po grozni povodnji v Gradcu in okolici prizadete je daroval cesar iz svoje privatne šatulje 20.000 K.

š V Zavrču se proda lepa hiša, gospodarsko poslopje, gostilna, vozna pošta, posestvo itd., kar bi neslo podjetnemu Slovincu na leto lep dobiček. Natančneje v inseratu.

š Umrl je v Celju 18. t. m. predsednik celjske mestne hranilnice Karl Traun, star 79 let.

NOTRANJE POLITIČNE ZADEVE.

Češka kriza. — Hrvaške zadeve.

Iz Prage poročajo, da se češka kriza kmalu reši. Včeraj je bil princ Lobkovic sprejet po cesarju v poslovilni avdienci. Lobkovic je po kabinetni pisarni že pred dnevi vložil na cesarja prošnjo, da ga odslovi. Cesar je prošnji ugodil. Red zlatega runa, s katerim ga je cesar odlikoval, je zelo visok in je ž njim razven članov vladarskih rodbin le malo oseb odlikovanih. »Prager Tagblatt« piše, da bo upravnih komisija, ki bo prevzela posle češkega deželnega odbora, sestavljena iz višjih državnih in deželnih uradnikov. V njej ne bo nobenega poslanca in deželnega odbornika, izvzemši deželnega odbornika grofa Adalberta Schönborna, ki bo pa imenovan kot podpredsednik državnega sodišča. Absolutizem v češki deželni upravi pod krinko deželne upravne komisije se proglasi v uradni »Wiener Zeitung« že jutri. Izide tudi cesarski patent, s katerim se češki deželni zbor razpusti. Z Dunaja se poroča, da bo sestavljena upravna komisija iz osmih uradnikov, in sicer bo v njej 5 Čehov in trije Nemci. — Včeraj popoldne je zboroval klub hrvaških poslancev članov ogrskega državnega zbora. Grof Pejacsevich, novi minister za Hrvaško, je odstopil kot predsednik. Izjavil je,

da upa, da se kmalu obnove na Hryaškem ustavnemu razmerju in da je zgolj zato ministrstvo prevzel. Klubu se je predstavil tudi novi kraljevski komisar na Hrvaškem, baron Skerletz, ki je naglašal, da zastavi vse svoje sile za dobro stvar. Poslanci so izjavili, da upajo, da se kmalu obnove ustavnega razmerja. Danes ponoči se je Skerletz pripeljal v Zagreb. Opoldne zasliši uradnike.

Balkansko vprašanje.

DIPLOMATIČNI POLOŽAJ. — SNOVANJE BALKANSKE ZVEZE.

Belgrad, 25. julija.

Medtem ko Grška še vedno ni imenovala svojih delegatov za pogajanja v Nišu in se je tudi izkazalo, da bulgarski delegati niso imeli dovolj obširnih pooblastil za pogajanja, — se je sedaj med prizadetimi državami dosegel končni sporazum za to, da se vsa pogajanja o premirju in miru vrše v Bukarešti, in sicer med vsemi vojujočimi državami in o vseh prizadetih vprašanih obnem. Ker je treba za taka pogajanja dalekosežnejših priprav, se bo začetek pogajanj za nekaj dni zavlekel. (Zadnje vesti zopet trdijo, da se bodo pogajanja o premirju, oziroma o obustavi sovražnosti vendar le v Nišu vršila.)

Kar se tiče pogajanj samih, se je zvedelo, da za enkrat ne pojdejo v Bukarešt ministrski predsedniki, kakor se je že nameravalo, marveč se bodo pogajanja vršila potom posebnih delegatov in vojaških strokovnjakov. Šele kasneje, ko bi pogajanja že dovolj dozorela, bi se sestali ministrski predsedniki, da stvar dovrše in sklenejo splošni mir ter urede razmerja med vsemi balkanskimi državami. To se je zato odredilo, da bi se stvar v prvih trenutkih preveč ne komplicirala in se omogoči čim skorajšnji sklep preliminarnega miru.

O novi balkanski zvezi vlada v belgrajskih političnih krogih to-le mnenje: Zaenkrat se sklene zveza le med sedanjima zaveznicama in Rumunijo ter izkuša ustvariti trdno bazo za novo balkansko zvezo. Bulgarija za enkrat ne bo pristopila, ker se ji mora pustiti čas, da se urede in razbistre njene sedanje zamotane notranje razmere in kasneje sama od sebe pristopi zvezi. Saj je upati, da se bo notranji razvoj v Bulgariji izvršil v prid balkanski zvezi. Sicer bo pa Bulgarija že iz ozirov na zunanji položaj prisiljena iskati opore v zvezi, saj bo Turčija še dolgo let tvorila resno nevarnost zanjo — brez ozira na to, da tripelententa zahteva, da nova balkanska zveza obsegaj vse balkanske države — izrecno tudi Bulgarijo. Medtem bodo pa srbsko-grško-rumunski zavezniki utrdili svoja razmerja in odredili svojo pozicijo v mednarodni politiki. Ves ta proces se izvrši že do jeseni, če ne bo kakih komplikacij.

Ko se sklene mir, bodo zavezniki složno pozvali Turčijo, da zapusti tiste okupirane teritorije v Trakiji z Odrinom. To zahtevo bo podprla tudi Rumunija. Vendar bodo zavezniki odločitev o korakih, ki naj bi se pri tem podvzeli, prepustili veleislam. Turčija bo nedvomno stavila gotove pogoje, nanašajoče se na vojno odškodnino in verske ter narodne garancije za turško prebivalstvo v Trakiji. Kar se tiče vojne odškodnine, zavezniki ne bodo prav nič popustili, pač pa se bodo od Bulgarije zahtevale garancije za nebulgarsko prebivalstvo v Trakiji, v čemur je prizadeta posebno Grčija. Tudi Rumunija bo stavila nekatere propozicije za varstvo svojih Kucovlahov, ki ostanejo v Bulgariji, kakor se je glede Kucovlahov v Makedoniji že preje sporazumela tudi z Grčijo in Srbijo.

MIROVNA POGAJANJA.

Bukarešt, 25. julija. Položaj je od večraj sem neizpremenjen. Četudi se Grška in Srbija upirata premirju, se le z ozirom na tem računa, da bosta grška in srbska artem računa, da bosta gršk ain srbska armada bolj počasi prodirali in da se mirovna konferenca bodoči teden sestane. Črnogorska vlada je določila za svoja pooblaščenca min. predsednika Vukotića in generala Martinovića.

Bukarešt, 25. julija. Danes sta Kralja Peter in Konstantin odgovorila na večrajšjo brzojavko rumunskega kralja. Kralj Konstantin izjavlja, da tudi on želi, da bi se kmalu nehalo krvoprelitje in da ne namerava ravnotežja na Balkanu motiti, kakor tudi ne zmanjšati Bulgarije. Izdal bi pa svojo deželo, če bi sklenil po vsiljeni mu vojski premirje, ne da bi bil gotov, da pride Grška in njeni zavezniki po miru to, kar jim po tolikih žrtvah gre. Po grenkih izkušnjah z Bulgarijo mora računati s tem, da bi premirje brez jamstev Grke lahko oropalo sadov njihovih zmag. Če sprejme Bulgarija pogoje predmirja, je grška vlada pripravljena, da svoje pooblaščenca v Rumunijo odpošlje.

KAJ BO S TURČIJO?

Bukarešt, 25. julija. Z ozirom na londonske in pariške svete, da naj bi se rumunska vlada ustavila prodirajočim Turkom in jih iz Odrina izgnala, se na odličnem mestu izjavlja, da Rumunije nikakor ni volja, da igra vlogo »evropskega policista«.

PRODIRANJE TURŠKE ARMADE.

Dunaj, 25. julija. »Südslavische Korrespondenz« poroča iz Carigrada: Vojaške odredbe kažejo, da se pripravljajo tu na vojsko v velikem slogu. Trakijsko armado nameravajo na 300.000 mož pomnožiti. Vsi razpoložni transportni parniki so rekvirirani za prevažanje čet, kakor tudi vsa transportna sredstva na kopnem.

Sofija, 24. julija. Turki nadaljujejo prodiranje proti Jamboliju in Aitosu (30 km severozahodno od Burgasa). Na poti plenijo in požigajo.

NA BULGARSKO - SRBSKO - GRŠKEM BOJIŠČU. — GRKI OSVOJILI KRESNO. — SRBI OBLEGAJO VIDIN.

Sofija, 25. julija. V Nišu pričakujejo šele jutri grškega generala. Medtem poizkušajo zvezne sovražne armade obupno predreti bulgarske postojanke. Turki prodirajo vedno bolj v notranjo Bulgarijo in so zopet dva bulgarska obmejna kraja zažgali.

Atene, 25. julija. Grki imajo zdaj pot v Džumajo odprto. Do stare bulgarske meje imajo komaj 40 km hoda.

Atene, 25. julija. (Agence d'Athenes.) Kakor se sodi, so Bulgari Dedeagač zapustili.

Belgrad, 25. julija. Včeraj so grške čete napadle mesto Kresna. Bulgari so se le malo upirali in so pri umikanju podrl vse mostove za seboj. Grki so jim sledili skozi zažgane vasi. Prebivalstvo je povsodi uteklo v gore. Na Kresenskem prelazu so se Bulgari poizkusili upreti, a so bili z bajonetnim nasokom prepedeni. Istočasno je desna grška napadalna kolona prodrla do Metohije.

Belgrad, 25. julija. Deli razbite Kutinčeve armade, v kolikor so se zatekli v Balkansko gorovje, se povsodi udajajo Srbom. V smeri proti Pirotu so Srbi osvojili bulgarski postojanki Strašna Buka in Golema Glava. Tudi pri Vlasinji so se večraj na celi črti vršili spopadi.

Belgrad, 25. julija. Včeraj so srbske čete začele oblegati Vidin. Operacije zelo otežuje tamošnje močvirno ozemlje. Vsi izkopani okopi se takoj napolnijo z vodo. Oblegovalne operacije se bodo pa tako vršile, da se trdnjava ne bo mogla dolgo upirati.

Belgrad, 25. julija. Zatrjuje se, da so Bulgari napadli Rumune, vsled česar se je rumunska naklonjenost nasproti Bulgariji dokaj ohladila. Na južni fronti pri Egri Palanki in Carjevem selu so Bulgari skozi dva dneva izzivali boje. Medtem so se pa številne bulgarske čete predale, kar dokazuje, da je bulgarska armada skrajno izmučena. V Belgradu pričakujejo, da bo Bulgarija v kratkem popustila, ker bi bil strategičen položaj bulgarskih čet na južni fronti, ako bi Srbija svojo ofenzivo nadaljevala, naravnost obupen.

O DEMISIJI GROFA BERCHTOLDA.

Dunaj, 25. julija. »Deutschnationale Korrespondenz« poroča iz Prage: Ob zadnjih posvetovanjih čeških veleposelstnikov o položaju v češkem deželnem zboru so zasedlo tudi o zunanji krizi razpravljali in o posledicah, ki jih bo imela v avstrijski diplomaciji, ko se sedanja vojska konča. S poučene strani se poroča, da je grof Berchtold trdno sklenil, da odstopi, ko se zjasni sedanji politični položaj. Ogromno delo v zadnjih mesecih je od ministra toliko truda zahtevalo, da je neki osebi, ki mu stoji blizu, izjavil, da odstopi, ko nastopijo mirnejši časi. Govorilo se je tudi, da bo Berchtoldu najbrže sledil grof Otokar Szernin, prestolonaslednikov zaupnik.

AVSTRIJA NE MOBILIZUJE.

Dunaj, 25. julija. »Zeit« poroča: Na Dunaju se govori, da so vpoklicali veliko rezervistov. Na merodajnih mestih pa izjavljajo, da se ne pripravljajo mobilizacija. Govorice so nastale, ker se radi velikih vsakoletnih vojaških vaj z 20. avgustom vpokličejo konji v službo.

AVSTRIJSKI VOJNI MINISTER ŠEL NA DOPUST.

Dunaj, 25. julija. »Zeit« poroča: Zunanji minister grof Berchtold in vojni minister Krobotin sta večraj konferirala. Vojnega ministra je Berchtold h konferenci nujno povabil. Poučeni krogi pripisujejo konferenci veliko važnost.

Dunaj, 25. julija. Glede na poročila, da bi bil večrajšnji obisk vojnega ministra pri zunanjem ministru posebno važen, izjavlja »Neues Wiener Tag-

blatt«, da je vojni minister nastopil danes svoj dopust in da je šel včeraj zato k Berchtoldu, da se informira, če je njegova navzočnost na Dunaju potrebna. Grof Berchtold je pa izjavil, da lahko odpotuje.

AVSTRIJA IN RUMUNIJA.

Dunaj, 25. julija. »Neues Wiener Tagblatt« potrjuje, da se je podal grof Hoyos pred časom v Budimpešto in pristavlja, da je šel grof Hoyos z zelo važnimi spisi kot kurir v Rumunijo, da ga pa kralj Karol ni v avdienci sprejel.

NASPROTJE MED AVSTRIJO IN NEMČIJO SE OFICIELNO ZATAJUJE.

Berolin, 25. jul. »Lokal Anzeiger« objavlja članek, ki je brez dvoma inspiriran. Navaja v njem med drugim: Neka brzojavka »Petit Parisien« poroča, da so nastala med Dunajem in Berlinom nesporazumljenja radi balkanske politike. Na Dunaju so baje zelo vznevoljeni, ker se Nemčija upira, da bi Avstrija Novibazar zasedla. Ne glede na to, da v Berlinu ničesar ne vedo o namenu dunajske vlade zasedsti Novibazar in je že zato poročilo o odporu Nemčije brezpredmetno, napravlja brzojavka pariškega lista vtis, da hoče list namenoma varati javnost zato, da bi konstruiral nasprotstva v trozvezi. o katerih se seveda niti govoriti ne more.

POLOŽAJ V SOFIJI.

Sofija, 24. julija. Glede na vzemirjajoča poročila o razmerah v Sofiji je naprosil tukajšnji avstroogrski konzulat zastopnika c. kr. brzojavnega urada, da izjavi, da v Sofiji dozdej mir ni bil kršen in da se avstrijski koloniji dobro godi in da ni nikakoli nevarnosti izpostavljena.

GRŠKA JAVNOST PROTI AVSTRIJI.

Solon, 25. julija. »Reichsposti« se poroča, da grško časopisje Avstrijo zelo napada. Grki pripovedujejo, da ujetih bulgarskih častnikov pripovedujejo, da je vojske kriva Avstrija. Baje je tudi bulgarski poslanik v Atenah, Hadži Mišev, preden je odpotoval v Sofijo, dejal, da je vojsko zakrivila Avstro-Ogrska.

KOLERA.

Belgrad, 25. julija. Kolera se je razširila med Srbi in prebivalstvom v prizadetih krajih, zlasti na ta način, da so Bulgari svoje na koleri umrle vojake pometali v reke, studence in vodnjake. To je dognano. Bregalnica je popolnoma okužena in polna bulgarskih trupel na koleri umrlih vojakov. Zato ni čudno, da je kolera najbolj prizadela tiste srbske čete, ki so operirale ob Bregalnici in pile njeno vodo.

Dnevne novice.

+ Referati za katoliški shod. I. Odssek za versko življenje: 1. Za svobodno sv. Očeta in katol. cerkve: Dr. Jos. Srebrnič. — 2. Skrb za priseljence z dežele v mesto: Dr. Ant. Ogrizek. — 3. Skrb za kat. Slovence v inozemstvu: Dr. Anton Zdešar. — 4. Rafaelova družba: Dekan Andrej Lavrič. — 5. Misijski: Dr. Anton Zdešar. — 6. Skrb za rekrute in vojake: Ref. za Slovence še nedoločen, ref. za Hrvate: Mirko Čunko, kaplan v Požegi. — 7. Javna nrvnost: dr. Josip Dermastia. — 8. Sv. Evharistija: Dr. Fr. Lukman. — 9. Marijine družbe: Dr. Fr. Lukman. — 10. Tretji red sv. Frančiška: Ref. za Slovence: P. Kasian Zemljak, ref. za Hrvate: O. Ferd. Krčmar, Franj. v Zagrebu. — 11. Nabožno slovstvo: Dr. Gr. Pečjak. — II. Socialno - ustavni odssek: 1. Kmetska stanovska organizacija: Kom. svetnik Fr. Povše. — 2. Špekulativno razkosavanje zemljišč: Drž. posl. Jos. Hladnik. — 3. Obrtna organizacija: I. Kregar. — 4. Delavska organizacija: Dr. J. Zajec. — 5. Zadrugištvo: Vl. Pušenjak. — 6. Notranja kolonizacija: Dr. J. Mohorič. — 7. Skrb za zdrava in cena stanovanja: Dr. J. Adlešič. — 8. Boj proti alkoholu: Učitelj Janko Grad. — 9. »Slovenska Straža«: Prof. Ev. Jarc. — III. Karitativni odssek: 1. Vancencijeve in Elizabetne konference: Dr. M. Božič. — 2. Varstvo otrok: Dr. Jos. Gruđen. — 3. Šolarske kuhinje: Kaplan Karol Škulj. — 4. Skrb za šoli odraslo mladino: Alojzij Stroj. — 5. Patronaže za delavke: Učiteljica Antonija Štupca. — 6. Skrb za posle in kolodvorski misijoni: Učiteljica Antonija Štupca. — 7. Bolniška postrežba: Dr. Fr. Dolšak. — Skrb za občinske uboge: Kar. Škulj, za Hrvate referira: Bog. Stričič, sveč. v Zagrebu. — IV. Odssek za krščansko izobrazbo: 1. Izobraževalno društveno življenje: Ref.: Dr. Val. Rožič, dr. Jos. Hohnjec, dr. Mar. Natlačen, prof. Evgen Jarc. — 2. Znanstvo:

Dr. K. Capuder. — 3. Leposlovje: Prof. Ivan Grafenauer. — 4. Umetnost: Dr. Fr. Stelè. — 5. Ljudsko šolstvo: Dr. Lambert Ehrlich. — 6. Družba sv. Mohorja: M. V. Podgorc. — Politično časopisje: Dr. A. Korošec.

Okrašenje deželnega dvorca povodom katoliškega shoda. Pripravljani odbor katoliškega shoda se je obrnil do deželnega odbora z željo, da bi povodom katoliškega shoda dal okrasiti deželni dvorec s cesarskimi (črno-žoltimi) in deželnimi (belo-modro-rdečimi) zastavami. Od poučene strani izvedemo, da se bo želji pripravljalnega odbora drage volje ugodilo.

Bratje iz Nemčije na katoliškem shodu. Iz Nemčije prihaja poročilo, da pridejo na katoliški shod zastopstva skoro vseh odnotnih slovenskih katoliških delavskih društev. Iz Nemčije je doslej naznanjenih pet zastav.

Občinski odbor na Veliki dolini je soglasno sklenil: Čestita deželnemu glavarju k petdesetletnici, obsoja podlo pisarenje liberalnih časopisov zoper njegovo osebo, izraža obenem neomajno zaupanje in vdanost.

Deželnozbornske volitve na Goriškem. Spor med staro in mlado strujo S. L. S. na Goriškem je rodil žalosten sad: da pride bržčas zopet na vrh gnjili liberalizem. »Gorica« in »Primorski list« sta, ko sta starostrujarje pozivala, naj se tudi v ožji volitvi v splošni kuriji obrnejo proti novi struji, česar nikdar in nikoli ne bosta mogla utajiti, prikrivala svoj katoliškem interesom škodljivi nastop s tem, da sta liberalnega kandidata proglašala za »vernega« in »neodvisnega« moža. Kaj pa so liberalni kandidati v resnici, to jasno povesta »Soča« in »Slovenski Narod«. »Soča« je po ožji volitvi pisala: »Volilci, rešili ste goriško deželo pred pogubnim klerikalizmom. Zmajete se odsekana glava. Na Goriškem ne bodo vladali klerikalci! Zanje ni tal med nami! Kristus jih je zapustil, pismouke in farizeje, ki sejejo prepir in zdražbo med ljudi in pretvarjajo njegove zlate nauke.«

— »Slovenski Narod« pa golci: »Volitve so pokazale, da je pravzaprav najmočnejša stranka v deželi protiklerikalna, ki si je brez posebne organizacije in brez vsake agitacije priborila doslej tri mandate, dočim imajo klerikalni starostrujarji dosedaj samo še dva mandata, novostrujarji pa nobenega. Izid volitev v kmetskih občinah je naravnost poraz za klerikalce. Ako starostrujarji ostanejo sebi dosledni ter se vzdrže glasovanja pri ožjih volitvah, ali glasujejo za neodvisne kandidata, ki so jim gotovo bolj simpatični kakor novostrujarji, potem je čisto gotovo, da bodo novostrujarji na vsi črti poraženi do peti. Zato se nadejamo, da se bo med naprednjaki in starostrujarji sklenil pošten kompromis. Dosedanji izid goriških deželnozbornskih volitev dokazuje, da je napredna ideja na Goriškem silno močna in da bi lahko zagospodovala na vsi črti v deželi, ako bi se izvedla sistematična organizacija vseh naprednih elementov v pokrajini. Na drugi strani pa so te volitve poučile starostrujarje, njim na čelu dr. Gregorčiča samega, kako taktično in politično napačno je bilo njihovo divjanje proti naprednjakom v deželnem zboru v času, ko so jim razni Breclji in razni drugi taki vbadili se razli preko glave. Zdi se, da bodo na Goriškem nastopili časi, ko bodo naprednjaki in starostrujarji strnili te svoje vrste v skupno falango, da ubranijo deželo pred novostrujarjskimi vbadili.«

Torej zmagala je »napredna«, to se pravi, liberalna stranka in »neodvisništvo« je le krinka. Kaj porečejo na to starostrujarji, ki se imajo za »katoliško stranko«? Zdi se, da jih je nekoliko strah pred tem, kar so naredili. Članek — a —, najbrže dr. Pavlica, piše namreč v »Primorskem listu« pod »Drago plačana šola«: »Številke izida deželnozbornskih volitev nas stavijo pred kruto resnico, da so vsled needinosti v S. L. S. želi liberalci. Prerokovalo se je mnogo, ugibanja časopisov so se razpršila ob suhih dejstvih, s katerimi se mora računati. Gotovo je, da marsikdo strmi na številke in uvideva, da je slabo računal. Zato pa bodo pretekle volitve — tako se je nadejati — marsikomu odprle zaslepljene oči ter ga privedle do prepričanja, da je na političnem polju smrtno grešil.« Obenem skuša »P. L.« utajiti, da so starostrujarji volili Kovača. Čemu to izgovarjanje? Naj so ali ne, »Gorica« in »Primorski list« sta jih pozivljala, naj! Ali ni ravno »P. L.« po ožji volitvi pisal: »Zato so se združili pri ožji volitvi dne 20. julija ne le samostojniki, ampak tudi mnogi novo- in starostrujarji, da so vrgli kandidata nove struje.« Dr. Pavlica je sam v »Slovencu« izjavil, da noče biti odgovoren za oni članek v »P. L.«, ki je pozival starostrujarje, naj Kovača volijo, češ »boljši je zmeren liberalce kot novostrujar.« — »P. L.« govori danes nekaj o tem, da je zdaj od nove struje odvisno, kaj stara struja sklene. Kako neki? Pomirite se, to tudi mi želimo, toda za pristaša S. L. S. je gotovo, da mora pri ožjih volitvah za kmečko kurijo voliti kandidata nove struje, ne pa liberalcev, če noče, da ga bo vsa slovenska katoliška javnost

upravičeno imela za liberalca. Če hočete, da pride liberalizem na vrh, podpirajte liberalne kandidata, a ne proglašajte se potem več za pristaše S. L. S.!

Udeleženci katoliškega shoda Črnega grabna in iz Savinjske doline so se deloma že oglasili pri vodstvu avtomobilne zveze Celje—Ljubljana in izrazili željo, da bi se iz teh oddaljenih krajev, kjer nimajo primernih železniških zvez, z avtomobilom peljali v Ljubljano na katoliški shod. Vodstvo nam poroča, da da vozove rade volje na razpolago, prosi le, da se iz posameznih krajev, najbolje potom župnih uradov, oglase pri vodstvu na Vranskem in naznanijo približno število udeležencev in željo za dan in čas vožnje. Priglasiti se je pri vodstvu avtomobilne zveze Celje—Ljubljana na Vranskem radi ureditve izrednih voženj do 8. avgusta.

Ustanovitev novega pododboragor. podr. S. D. Z. Dne 23. julija t. l. se je ustanovil na sestanku v društveni dvorani v Mengšu kamniški pododbor gorenjske podružnice S. D. Z. Na tem ustanovnem in prvem občnem zboru se je obenem tudi določil načrt za počitniško delovanje.

K volitvi občinskega odbora v Šmariji se se poroča: Volilni boj je bil od naše strani miren, a intenziven. Nasprotna stranka je izrabila vse moči; prišel je celo profesor Reiser, a se je kmalu po pričetku volitve odpeljal. Razmerje glasov je bilo sledeče: prvi razred naših 54, nasprotni 35; drugi razred 72, proti 53; tretji razred 142, proti 117; podobčina Šmarije 34, proti 11; Laniše 80, proti 70; Mali vrh 27, proti 17. S tem je sfrčal iz odbora zadnji liberalce, prejšnji župan Škerjanc. Gospodarji našega vodovoda so torej na tleh. Ne bi danes zopet pisali o tem, če bi ne bil pred volitvijo pisal znani dopisnik »Dana«, koliko so prejšnji člani gospodarskega odbora brezplačno kopal pri vodovodu. Ne rečemo da ne; vendar se nam zdi pa čudno, da se je v kljub temu v nekaj letih izdalo za razna dela pri vodovodu, ki se pa nikjer ne poznajo, okrog 820 K. poleg tega pa še za pijačo okoli 120 K. Torej popolnoma brezplačno vendar ni šlo! Se enkrat pa bodi pribito, da Šmarijce gerentstvo ne bo veljalo niti fika! Tozadavni račun se bo predložil v likvidacijski blagajni uredništva »Dana«.

Redka slovesnost v kapiteljski cerkvi v Novem mestu. Dne 31. t. mes. bo 60 let, kar je bil v mašnika posvečen preč. g. kanonik Franc Povše. Slovesno bo obhajal svojo diamantno sv. mašo v nedeljo, dne 3. avgusta. Preč. g. diamantni mašnik je še popolnoma čil in čvrst na duhu in na telesu in opravlja še vsa duhovna opravila. Za danes zaključimo častivrednemu, občepoštovanemu gospodu: Ad multos annos!

Toča. V ponedeljek zjutraj, dne 21. julija, ob pol 3. uri je toča potolkla v Borštih, Cikavi in v Gostinškem vrhu občine Trebelno pri Mokronogu. Trta je vsa razcufana. Žito je stolčeno, sadje odbito. Edina sreča je, da ni toča daleč naokrog segala. Hud naliv je tudi odnesel zemljo in zasul na dolgem pot, da je nemogoče voziti. Vedno deževje pri četvi močno nagaja. Tudi setev ajde se bo zapoznala.

Slov. katol. izobraževalno društvo za Vodmat-Selo-Moste vladno vabi k vrtni veselici, ki jo priredi v nedeljo dne 27. julija 1913 pri županu g. Josipu Oražmu na Selu. Začetek točno ob 4. uri popoldne. Vstopnina za osebo 30 vinarjev. Preplačila za društveni dom se hvaležno sprejemajo. K obilni udeležbi vabi odbor.

Podružnica »Slov. Straže« za Posavje na Ježici priredi v nedeljo, dne 27. t. m., ob 3. uri popoldne predavanje v »Društvenem domu« na Ježici. Predava g. dr. Malnerič.

Avtomobilna zveza Ljubljana—Celje. Danes je izšel načrt te zveze, ki nam predstavlja skoro celo prog. Izvzetih je zadnjih šest postaj proti Celju, ker izide v kratkem podobni načrt vožnje iz Celja proti Ljubljani, na katerem bodo začetane toure iz Savinjske doline: na Mrzlico, v Solčavske Planine in na Menino Planino ter postaje od Celja proti Ljubljani. — Načrt nam jasno kaže auto-progo v zeleni barvi z vsemi postajami do Kaplje in naznačeno km-r-a z d a l j o o d L j u b l j a n e. S črno barvo so narisani grebeni in vrhovi Brdskega in Moravskega pogorja, Velike ter Svete Planine z najvišjimi vrhovi. Na jugu meji Sava, ki se vanjo izliva Kamniška Bistrica z večjimi potoki: Radomljo, ta pa z Drutjščico in Račo. Proti štajerski strani teče v Savinjsko dolino Volska z Motniščico. Proti severni strani sega načrt do Tuhinjske doline. Načrt nam kaže vse večje vasi od Ljubljane proti severni in severovzhodni strani; opazuje-

mo lahko tudi gozdove, malo znano razvalino Rožek, kopalnišče Medijo, rudnik pod Trojanami i. dr. Na črti bode najbolj ugalizletnikom z aradi vrisanih važnih pešizletov, ki jih značijo rdeče črte ter na ure in minute določeni časom hoje. Oceno tega jasno in pregledno risanege načrta, ki bode služil vsem izletnikom izvrstno v orientiranje, prepuščamo kakemu strokovnjaku. Cena mu je tako nizka, da si ga vsak, kdor se zanima za udobne, kratke in neutrudljive izlete, nudeče polno najkрасnejših in slikovitih naravnih prizorov, lahko nabavi: na močnejšemu papirju tiskan stane le 50 vin., na kartonu (za gostilne, kavarne, urade) 2 K. Dobiva se v Schwentnerjevi knjigarni v Ljubljani (Prešernova ulica), prodajal pa se bode od ponedeljka naprej tudi v avtomobilnem vozu. Izletniki! Segajte pridno po njem, saj ga je auto-zveza, ne strahača se znatnih stroškov, dala izdelati v vašo udobnost, da ž njim v rokipepotujete in spoznavate krasote naše domovine! O teh pa in o zanimivosti vseh pešizletov nam je obljubljenih več črtic od osebe, ki je v krepkih mladih letih večkrat peš prehodila te kraje.

Dva nova armadna zbora. Iz Zagreba se poroča: Pred kratkim se je mudilo več vojaških dostojanstvenikov v Osijeku, ker namerava vlada v Slavoniji ustanoviti nov armadni zbor, ki dobi št. 18; 17. novi armadni zbor pa dobi sedež v Celovcu. (?) Z ustanovitvijo novega armadnega zbora v Slavoniji se tudi izdatno pomnože garnizije v Slavoniji.

Predavanje za sveže konzerviranje sadja, zelenjave, gob, raznovrstnega mesa in drugih živil za domačo porabo s slovečimi Weckovimi pripravami se bodo vršila dne 7. avgusta v Kranju, dne 8. avgusta v Trzinu in dne 9. avgusta v Škofji Loki, vsakikrat začetek ob pol treh popoldne. Gospodinja, hčerke in kuharice so posebno vabljeni na ta predavanja.

Z nožem je ranila 16. t. m. delavčeva žena Rovana na Jesenicah neozenege delavca Osmeca. Zadala mu je par hudih ran, da so ga morali spraviti v bolnišnico. Živela sta dalje časa v ljubimskem razmerju, ker se pa tega naveličal, se je tako maščeval nad njim.

Z Viča. Danes je po daljšem bolehanju umrl na Viču št. 24 neozenjen gospodar, posestnik Anton Svetlič (Rovanov).

Vič. Gojenci in gojenke tukajšnjega dnevnega otroškega zavetišča bodo tudi letos pokazali, da v zavetišču ne prejemajo le telesne hrane, ampak se skrbi tudi za njih dušno izobrazbo. Ne samo v šoli so pokazali z izpričevali lep napredek, ampak tudi na odru hočejo pokazati svoj nastop. Priredili bodo prihodnjo nedeljo ob 4. uri popoldne v Društvenem Domu zanimivo prireditev polno bogate vsebine: deklamacije, petje in primerno igrice: »Ljubezen Marijinega otroka«. Med posameznimi odmori bodo pa marljivi goslači z raznimi komadi zabavali cenjene udeležence. Ker bo prireditev v resnici lepa in ginljiva in ker je čisti dobiček namenjen v podporo malih in velikih ubogih, za katere res samaritansko skrbi tukajšnja konferenca sv. Antona, vabimo na lepoštevilno udeležbo. Preplačila za zavetišče se hvaležno sprejemajo.

Vinorejcem na znanje: Dunajski vinski trgovec g. Boschan, ki je pokupil pretečeno jesen po doljnem in gornjem Vipavskem za preko 800.000 K vinskega mošta, je podpisnemu ravnokar odgovoril, da obišče zadnje dni avgusta t. l. zopet Vipavsko dolino, in ako bodo moštu cene nižje kot na Ogrskem, se tukaj ustavi in nakupi še večjo množino. Vse drugo, kar se govori, da že kupujem mošt zanj, kakor tudi o cenah, je še prezgodaj. Toliko za sedaj v odgovor na razna tozadavna vprašanja. — J. Budihna.

Čarobna rasvetljava v Postojnski jami. O priliki poletne veselice v Postojnski jami, ki se vrši v nedeljo, dne 3. avgusta, bode razsvetljen večji del jame na čaroben, neposreden, po največji metodi vpeljani način. Ta po svojih bogatih krasotah svetovnoznana jama bo pri tej razsvetljavi naravnost divna v svojem čarobnem blešku. Vsakdo naj porabi ugodno priliko ter poleti občudovat te naravne čudeže. Posebni vlaki bodo vozili za polovično ceno. Veselica se vrši pri vsakem vremenu in bode za zabave, udobnosti itd. p. n. izletnikov v vsakem oziru najbolje preskrbljeno.

Novi krajni šolski nadzorniki za kranjski okraj. V četrtkovi seji c. kr. okrajnega šolskega sveta so bili imenovani za krajne šolske nadzornike naslednji gospodje: za Javorje Janez Justin, za Dražgoše Franc Gartner, za Železnike in Martinji vrh Valentin Marčič iz Železnikov, za Smlednik Nikolaj Stazinski, za Goriče Jernež Zupanc, za Kokro Jožef Povšnar, za Št. Lenart Franc Kokalj iz Zgor. Luč, za Fužine Ivan Dolinar, za Šmartin Alojzij Šarec, za Velesovo Janez Grkman, za Malenski vrh Janez Gantar, za Staro Oselico

Mihael Božnar, za Podlonk Florijan Šmid, za Reteče Janez Meršolj, za Žabnico Karel Čik, za Selce Fran Šmid, za Trboje Martin Štular, za Trstenik Janez Mikš in za Soro Andrej Plešec.

V Trzinu in okolici je zadnje dni opetovano padala suha in gosta toča, ki je napravila na sadnem drevju in na polju občutno škodo. Poljski pridelki letos splošno trpe vsled neprestanega deževja.

Zanimiva električna tramvajška gozdna železnica na Gorenjskem. Na posestvu Sv. Katarina, lasti gospoda barona dr. Karla Borna, so v četrtek, dne 24. t. m. otvorili novo električno tramvajško gozdno železnico, ki je pet kilometrov dolga. Izpeljana je tik krasnega gradu »Puterhof« po gozdu do Medvodij, je normalnotirna in sega tik gozdne ceste skoro do pod Košute in Karavank. Železnico je zgradila renimirana dunajska tvrdka Bruckner in je, kar se tiče izpeljave, v kras posestvu samemu. Mogočni železni vrhovi, s katerih vrhov vise velike cvetlične konsole, okrašene z najlepšimi cveticami, se vrste v gosti vrsti.

Pri sekanju se je ponesrečila te dni uslužbenka tovarnarja z usnjem J. Pollaka v Kranju. Izpodletela ji je sekira in jo zadela v koleno, da so morali revico prepeljati v ljubljansko bolnico.

Prebrisana postopača. V sredo so orožniki v Spodnjih Pirničah zaprli radi beračenja in potepuštva dva postopača, ki se nista mogla in sta najbrž doma iz kamniške okolice. Da bi vzbudila pri prebivalstvu večje usmiljenje, se je eden izdajal za slepca, dočim je drugi bil vodnik in spremljevalec. Oba so izročili pristojnemu sodišču.

Avtomobilna zveza Kranj—Jezerško. Iz Kranja nam pišejo: V zadnjem času se opaža zanimanje za vpepljavo redne avtomobilne vožnje iz Kranja na Jezerško (Koroško) ter nazaj. Zanimatija je precej; poskuša se novo progno uporabiti tudi kot poštno progno za osebni in tovarni promet. Da bi se bil v tej zadevi mudil že višji poštni uradnik v Kranju, o tem pri nas še ni ničesar znanega. Pač pa bi bilo toplo pozdravljati novo podjetje in priporočati je v najhitrejšo rešitev.

Kranjski avtomobilni klub priredi dne 15. in 16. avgusta 1913 interno tekmovalno vožnjo skupno s koroškimi avtomobilnim klubom. Tekmovalna progna je prvi dan: Celovec, Velikovec, Jezerški vrh, Kokra, Moste, Domžale, Celje, Radeče, Sevnica, Mokronog, Zatična, Zgornja Krka, Grosuplje, Ljubljana (prvi dan 310 km); drugi dan: Ljubljana, Škofja Loka, Cerklje, Reka, Tolmin, Kobarid, Bovec, Predel, Trbiž, Medgorje, Neč, Pliberk, Beljak, Celovec (drugi dan 240 km). Skupna daljstva 550 km. Tekmovalna določila so zelo stroga. Tekma je otvorena za motorne avtomobile vseh vrst, ki so v posesti klubovih članov. Tekmovalne vozove morajo krmariti člani dotičnega kluba sami. Vsi vozovi morajo glede svoje konstrukcije in opreme ustrezati oblastvenim predpisom in dobe na treh straneh plombe. Vsakemu vozu se določi na predvečer kontrolor za naslednji dan vožnje. Vsa dela na vozu smeta izvršiti le dve osebi. Vsi premori, ki so neprostovoljni, se klasificirajo s kazenskimi pikami. Vsaka začetna minuta neprostovoljnega premora s petimi kazenskimi pikami. Zaključek priprave dne 9. avgusta 1913. Naknadne priglasitve proti dvojni priglasni taksni. Priglasna taksa za vsak voz 30 K. Za tekmovalce, ki dobe najmanjše število pik, je določenih osem častnih nagrad, vsi priglašeni vozovi, ki so vso progno po predpisih prevozili, prejmo po eno srebrno plaketo. V Ljubljani je prvi dan tekme nočna stacija in se vrši v hotelu »Union« zabavni večer na čast vsem udeležencem. Natančna določila tekme so bila že članom in kontrolorjem razposlana.

Za slike obeh romarskih skupin se je oglašilo toliko romarjev, da sem bil primoran obrniti se na nek pomnoževalni zavod v Nemčiji. Zato pa prosim potrpljenja, znabiti se 14 dni! Potem bom pa že lahko postregel vsake-

Pri ženskih boleznih povzročata naravna Franc Jožefova grenčica lahko odvajanje brez bolečin. Franc Jožefova grenčica naj se jemlje po potrebi dalje časa, ker vpliva njena vporaba blagodejno na cel organizem. Tajni svetnik, profesor dr. Zweifel, načelnik kraljeve lipske, porodniške klinike piše: »Franc Jožefova grenčico moram v vsakem oziru najtopleje priporočati; relativno majhna količina (pol kozarca) odvaža že v kratkem času brez bolečin. Ta majhna množina omogoči, da se lahko prej izplakne nekoliko grenakokus s svežo vodo kot pri drugih grenčicah.« — En sam poizkus Vas prepriča! Kupi se v lekarnah, drogerijah in v prodajalnicah rudninskih vod. Ravnateljstvo Franc Jožefovih zdravilnih vrelcev v Budimpešti.

mu, tudi drugim, ki se do sedaj še niso oglasili. — P. Ferdinand Zajc, Vič pri Ljubljani.

Umrl je v Ribnici g. Matija Križman, gostilničar in trgovec, v 86. letu svoje starosti. Pogreb bo v ponedeljek, dne 28. julija, ob 10. uri dopoldne. N. v. m. p.!

Kolera na Ogrskem. V Temes Szizetu so zopet tri osebe obolele na znakih kolere. Dozdaj so tri obolele osebe umrle. V Kögövariju, stolica Temes, je umrla neka dninarica na znakih kolere.

Ljubljanske novice.

Ij Ljubljančani in katoliški shod. »Slovenski Narod« je pričel ponatiskovati darove, ki prihajajo za katoliški shod. Hvalježno potrjujemo. Prosim, naj ponatiskuje tudi druge naše novice o katoliškem shodu. Če pa namerava s priobčevanjem darov škodovati kakomu trgovcu, ki pošlje dar radi obširnih kupčijskih zvez, ki jih ima tudi z našimi krogi, naj nam pa dotični izrazijo željo, da njihove darove priobčimo kot darove »Neimenovanih«. — Za one, ki žele brezplačno prenočišče ob katoliškem shodu, prosijo pripravljani odbor brezplačnih prenočišč, — posebno za brate, ki napravijo dolgo pot iz Nemčije, — za one, ki jih naročajo proti plačilu, pa išče prenočišče proti plačilu in želi od udeležnikov, naj mu denar za to pošljejo naprej. Tako se vrši pri vseh velikih priredbah, kjer je red; »Danovcem«, ki pri večjih liberalnih priredbah vedno povzročajo nered, pa ta reč seve ne gre v glavo. — Nekateri preošabni in kričavi ljudje v liberalnem taboru pozabljajo, da imajo drugo leto v Ljubljani sokolski zlet. Kakor se bo nam letos posojalo, tako bomo vračevali do pitice, z obrestmi vred. Resni ljudje v nasprotnem taboru naj pomislijo, da je vsak prispevek mestne občine za sokolski zlet brez naših zastopnikov v občinskem svetu nemogoč. Svoje stališče glede gostov, ki prihajajo v Ljubljano, in naj bodo te ali one stranke, smo že zadostno označili. To stališče je zavzelo naše zastopstvo tudi v občinskem svetu, ko je glasovalo za subvencijo učiteljskega zborovanja v Ljubljani. In hvala teh »prijateljev Ljubljane?« V svojem glasilu vpijejo, naj ljudstvo ne hodi na katoliški shod. Res lepi »prijatelji Ljubljane«, ki ji ne žele obiska ljudstva! Pisarjenje takih neodgovornih elementov je bilo vedno v največjo škodo Ljubljani, njenemu trgovstvu in obrtništvu. Ni pričakovati, da bi taki ljudje postali sedaj razsodnejši. Naša dolžnost je, pravočasno pokazati v pravi luči te elemente, katerih delo je samo kričanje, ki se pa potem vedno poskrijejo, ko napravijo mestu nekaj škode. Vseh poštenih Ljubljančanov stališče pa je: Slovensko ljudstvo pozdravljeno v beli Ljubljani!

Ij Narodne noše. Zanimanje za narodne noše je ob priliki katoliškega shoda splošno. Vsak domoljub bi moral to gibanje pozdravljati. Pri nas pa se dobi učiteljski list, glasnik zastopnikov »narodne vzgoje« (!), ki z največjim nesramnostmi in lažmi napada to delo, ki je združeno le z žrtvami. V nemških deželah vsi faktorji delujejo na ohranitev narodnih noš, med nami so pa ljudje, ki hočejo to delo omalovaževati z lažmi in druge po sebi merijo. »Dan« piše: »Od prav zanesljive strani se čuje, da bodo klerikalci pri tem zaslužili lepe provizije«. Odgovarjamo na to: Na dan s tistimi, ki bodo pri tem zaslužili provizije! Take infamne laži so ob takem delu edino na Slovenskem mogoče, ker edino Slovenci imamo v liberalnem časnikařtvu take elemente, katerim v njihovi nizkosti ni nobena reč lepa in plemenita. Če bo od dela za oživiljenje narodnih noš imel kdo kaj dobička, imeli ga bodo ljubljanski trgovci in pa naša narodna zavest. To je drugačna narodna vzgoja kot so pa laži in podtikanja iz Učiteljske tiskarne!

Ij Zanimiva izložba narodne noše. Hčerka enega najboljših posestnikov v kranjskogorski okolici je na potu k cerkveni slavnosti v Kranjsko goro. Obledena je v najdražjo in najboljšo pravo gorenjsko narodno nošo. V daljavi se vidi cerkev, katera je okrašena z zastavami. Nakit deklice je pristen iz starih časov, kakršnega so nosili v istih krajih v starih časih. Vse to se bode videlo jutri v nedeljo dopoldne v izložbi F. M. Regorscheka nasl. Avgust Jagodič, Stritarjeva ulica.

Ij Imenovanje. Minister za notranje zadeve je imenoval mestnega zdravnika v Ljubljani in generalnega tajnika »Deželnega pomožnega društva za bolne na pljučih na Kranjskem«, g. dr. Demetra viteza Bleiweisa-Trsteniškega, c. kr. višjim okr. zdravnikom in nadzorujočim uradnim zdravnikom za Kranjsko.

Ij Podpore mestnemu učiteljstvu. Občinski svetniki S. L. S. so pisali županu g. dr. Tavčarju naslednje pismo: Proti sklepu občinskega sveta glede

podpore učiteljstvu (6000 K) smo vložili ugovor na deželni odbor, ker ne vemo, kako se bo denar razdelil. Prosim Vas uljudno, da nam blagovolite pojasniti, kako hočete izpeljati ta sklep. Menimo namreč, da bodo morali biti deležni tudi člani »Slomškove zveze« podpor, ker so le-ti najpotrebnejši, ker nimajo nič ali pa prav malo stranskih dohodkov. Ako se nam da prilika, da dobimo listo onih, katerim se namerava podeliti podpora in koliko, smo pripravljani pritožbo takoj umakniti.

Ij Redni mesečni shod moške Marijine družbe križanske se vrši namesto 3. avgusta na praznik Vnebovzetja Marijinega, t. j. 15. avgusta.

Ij Imenovanje. Suplent na obrtni šoli v Ljubljani g. Rudolf Treo je imenovan za učitelja IX. činovnega razreda.

Ij Nesreča. 70letni dninar Jurij Gašperlin iz St. Jurja je padel z voza in si zlomil desno nogo v stegnu. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

Ij S trga. Včeraj in danes so Vipavci pripeljali na trg 270 škatelj sadja, ki so ga naglo spečali v denar. Tržno nadzorstvo je ta teden preiskalo z električno lučjo 16.214 komadov jajc, med katerimi je bilo 45 pokvarjenih. Mnogo je bilo na trgu gob in jih je tržno nadzorstvo zaplenilo 88 kg, ker so bile preveč črvice.

Ij Umrl je v Ljubljani: Jan. Mravljica, dninar, 27let. — Marijana Bajc, bivša služkinja, 70 let. — Matej Gärtner, železniški sprevodnik v p., 85 let.

Dva nevarna ptiča pod ključem. Miha Bubnič, 30 letni zidar iz Podgrada na Primorskem in Rudolf Kovač, mehanik, pristojen v Postojno, sta na slabem glasu in tuji lastnini skrajno nevarna. Zlasti Bubnič je nevaren vlomilec; bil je zaradi tega čestokrat ostro kaznovan. Meseca septembra 1911 je bil izpuščen iz kaznilnice v Gradiški, kjer je predsedel 18 mesecev. Tu se je seznanil s Filipom Tavčarjem, ki je pobežnil meseca julija 1911 od vojakov; tudi ta je nevaren tat. Klatila sta se po Koroskem, Štajerskem, Kranjskem in Primorskem. Izvršila sta več tatvin. Med drugim sta vlomila v župnišče pri Sv. Mariji na Zili ter odnesla tamošnjemu župniku raznih reči v vrednosti 463 K 30 vin. Dne 11. decembra istega leta sta bila v Ljubljani aretovana. Dočim se je Bubniču posrečilo pobežniti, se je Tavčar izročil tukajšnjemu deželnemu sodišču, ki ga je izročilo vojaškemu sodišču. Bubnič je baje pobežnil v Azijo, kjer je delal pri zgradbi anatolske železnice. Šele čez leto dni je bil v Trstu z Rudolfom Kovačem aretovan, ko sta ravno poizkušala vlomiti v trgovino Giusto Stuelzovo. V tej trgovini je bilo raznega blaga v vrednosti čez sto tisoč kron. Dokazano je, da je Bubnič v družbi svojih tatinskih tovarišev napravil za 1113 K 25 vin. škode. Bubnič in Tavčar sta prišla večkrat v Ljubljano ter zahajala v različne gostilne. V Ravnikovi gostilni, kjer sta prenočevala, sta se v glasnico vpisala pod imeni Ivan in Karol Kolestraba iz Celovca. Bubnič kakor prefrigan tat priznava le tisto, kar se mu je dokazalo. Sodišče je uporabilo strogo zakon ter obsodilo Bubniča na tri leta, Kovača pa na deset mesecev. Oba prideta po odsluženju kazni v prisilno delavnico.

Razne stvari.

Kaj pripoveduje Essad paša o predaji Odrina. »Albanska korespondenca« objavlja razgovor Essad paše o predaji Skadra. Essad paša pravi sledeče: Niti trenutno nisem na to mislil, da postane vladar Albanije. Skader sem predal: 1. ker nism oimeli več živil; 2. posadka je bila popolnoma utrujena; in 3. imeli smo ob predaji le še za pol ure municije. Ko sem vse te okolnosti pretehtal, sem prej sklenil, da izpadem 3. aprila z vso posadko, da se prebijem čez Taraboš v Spico, kjer bi se bil predal na avstrijskem ozemlju avstrijski vladi. Svoj načrt sem opustil, ker so me častniki, ki so imeli svoje rodbine v Skadru, in Skadrčani, ki so se bal, da jih prično Črnogorci klati, prepričali, da naj ga opustim. Ker so mi Črnogorci stavili pogoje, ki moje vojaške časti niso žalili, sem jih sprejel.

Zadnje vesti.

SRBI PRODIRAJO DALJE.

London, 26. julija. En polk srbske kavalerije je zavzel Berkovico, 40 km severozapadno od Sofije. Srbske predstraže so pri Ferdinandovu prišli v stik z rumunskimi predčetami. Vidin je popolnoma odrezan. Poveljnik I. srbske armade je poveljnika trdnjave pozval, naj v 24 urah kapitulira, če ne, začne mesto obstreljevati.

KUTINČEV VJET?

Bukarešt, 26. julija. »Minerva« poroča v posebni izdaji: Srbi so viali generala Ku-

tinčeva. Na desnem bregu Nišave se je vršil ljut boj med Bulgari in Srbi, ki se je končal s popolnim porazom Bulgarov. Vsi Bulgari so bili poklani.

GRKI ZASEDLI DEDEAGAČ.

Atene, 26. julija. Grško brodogradnja je včeraj zavzelo Dedeagač in so ga Grki zasedli. To se je zgodilo iz razlogov vojaške narave ter da se grško prebivalstvo štiti. Grki pa hočejo tudi preprečiti, da bi mesto zasedle turske čete.

PRODIRANJE TURKOV.

Sofija, 26. julija. Turska armada nadaljuje pohod po starobulgarskem ozemlju. Turki so zasedli vas Kaibilu. Turki počenajo strašne grozovitosti.

KORAKI VELESIL.

Carigrad, 26. julija. Poslaniki velesil so danes pri ministru za zunanje zadeve, in sicer vsak posebi izrazili svoje pomisleke proti kršenju v londonskem preliminarnem miru določene meje.

London, 26. julija. »Reuter« poroča, da bodo poslaniki svojim vladam predlagali, naj se Turčiji izroči nota, o kateri se pa še ne ve, bo li kolektivna. O brodogradnji demonstraciji se sicer govori, a ni še od nobene strani predlagana. Velesile upajo, da bo finančni pritisk na Turčijo zadostoval.

MIROVNA POGAJANJA.

Bukarešt, 26. julija. (Uradno.) Pooblaščenca Srbije in Grčije so na krovu donavske ladje zapustili Belgrad, da se podajo v Bukarešt, kamor dospo v ponedeljek. Venizelos, ki je bil osebno povabljen, še ni določil dne svojega prihoda. Bulgarija je izjavila, da je pripravljena odposlati svoje delegate.

GRČIJA NE ODJENJA.

Pariz, 26. julija. Grški minister za zunanje zadeve Koromilas je izjavil, da se Grčija tudi spričo demarše vseh velesil ne bo udala. Bulgarija ima obenem s premirjem podpisati tudi preliminarije. Če ne, bodo grške čete nadaljevale pohod proti Sofiji.

GRČIJA NEJEVOLJNA NA AVSTRIJO.

Atene, 26. julija. Korak Avstro-Ogrske, da se sovražnosti proti Bulgariji ustavijo, je bil sicer prijateljski, a jako odločen. Grška javnost je vsled tega proti Avstriji zelo ogorčena.

FRANCOSKI LISTI PROTI AVSTRIJI IN ITALIJI.

Pariz, 26. julija. »Echo de Pariz« napada Avstrijo in Italijo zaradi njunih korakov v Belgradu in Atenah in pravi, da ne gre, da bi se Srbija in Grčija oropali vseh sadov svojih zmag.

ZA PRESKRBO SOFJE.

Bukarešt, 26. julija. Vlada je armadnemu poveljstvu ukazala, naj omogoči dovažanje živil v Sofijo.

RUMUNSKA POLITIKA JE NEODVISNA.

Bukarešt, 26. julija. Finančni minister je izjavil, da je akcija Rumunije na Balkanu samostojna in da Rumunija v prvi vrsti zasleduje svoje interese. Prizadevanje Rumunije ustvariti na Balkanu mir na trajni podlagi, odgovarja nekako mandatu Evrope. Prihodnje razmerje do Avstrije bo ostalo slejkoprej prijateljsko. Minister upa, da bo mir kmalu sklenjen.

AVSTRIJCI ODŠLI V SKADER.

Pulj, 26. julija. Danes je odplul bataljon 78. pešpolka v Sv. Ivan di Medua, odkoder se poda v Skader.

SVETI OČE.

Rim, 26. julija. Papež se je nekoliko prehladil. Avdijence so se omejile.

VILJEM DEDIČ.

Berolin, 26. julija. Cesar Viljem je za veleposestnikom Knorrom podedoval dva milijona mark.

Ovratnike za prečastito duhovščino

priporoča **Josipina Podkrajšek**

Ljubljana, Čevljarska ulica šte. 2

— Naročila po pošti se izvrše točno. —

Automobily Laurin & Klement

akc. družba,

Tovarna v Mladi Boleslavi.

Naročila sprejema:

A. PARZER-MÜHLBACHER, Imperialgarage, Graz, Pestalozzistrasse 37.

MATTONIJEV GIESSHÜBLER naravna alkalična kislina

najboljša dijetična in osvežujoča pijača

preizkušena pri želočnih in črevesnih katarih, obilnih in mehurnih boleznih, katero priporočajo najveljavnejši zdravniki kot bistveno

podpiralno sredstvo

pri karlovovarijskem in drugih kopoljskih zdravljenjih in kot poznejše zdravilo po kopoljih 24 38 in trajno porabo. I (VI.)

Izvirnik: **Giesshübl Sauerbrunn,**

železniška postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih

Prospekti zastoni in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih špecerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Založe pri Mihael Kastner-u, Peter Lassniku in Andrej Šarabonu, Ljubljana. 11

Pozor! Pozor! Drože — Presgerm.

Uljudno naznanjam vsem pekovskim mojstrom in trgovcem, da sem povečal svojo znano tovarno za drože in isto s parnim strojem uredil, ter mi je zato mogoče postreči brez konkurence po najnižjih cenah in z najboljšim blagom.

Cene po dogovoru, večja naročila imajo še za celo leto popust. — Naročila od 4 kg pošiljam franco. Pričakuje cenjenih naročil, beležim z odličnim spoštovanjem 3955

Maks Zaloker Prva ljublj. tovarna drož v lastni hiši Krakovski nasip št. 26.

Izprašani optik Fr. P. Zajec, Ljubljana Stari trg št. 9 1135 1

Očala in ščipalniki natančno po zdravniških in znanstvenih predpisih. Velika zaloga toplomerov, barometrov, vsakovrstnih daljnogledov itd. itd. Moderno urejena delavnica z električnim obratom. Ceniki brezplačno!

Proda se **velika hiša z gostilno**

in lepim velikim sadnim vrtom ter hlevi. Redi se lahko veliko perutnine in več glav druge živine. Natančneje se poizve pri **Mariji Zdešar**, Brdo pri Viču št. 18. 1143

Na vse prijatelje

dobre kave!

Ste pokusili kavo z kavinim pridatkom : Franck? Dobite na mizo čvrstejši ter barvovitejši zvretok. — : Franck: iz zagrebške tovarne je le pravi z kavinim mlinčkom.

Idrijske novice.

i Kaj vse pozabljenost napravi. V občinski seji 2. t. m. je bila na dnevnem redu tudi prošnja vdove Križič, da bi smela prenesti koncesijo za gostilno v drugo hišo k sv. Trojici. Večina je sklenila, da se prošnja v tem oziru odbije, pač pa naj se izvršuje gostilničarska obrt v stari hiši. V tej hiši pa ima gostilno vdova Kogej, ki je od vdove Križič kupila hišo, ne pa seve koncesije za gostilno, ker se ta kupiti ne more. Vdova Kogej je sedaj tudi prosila, naj se ji v hiši dovoli krčmarska obrt. Ker imajo socialni demokrati v tej hiši svoje sestanke, so ji seve tudi dovolili. Tako so v enem mesecu glasovali kar za dve koncesiji v eni hiši, kar so že pri drugi seji pozabili, kaj so v prejšnji sklenili. Radovedni smo, kako bode glavarstvo razsodilo.

i Uradna tajnost se tako strogo varuje pri naši občini, da je bil v četrtek popoldne vložen rekurz proti nezakonitemu sklepu zadnje seje, a sobotni »Narod« je že rekurenta po svoje obdelal. Koliko je koristil dobri stvari, se razvidi iz tega, da bi se bil rekurz umaknil, ko je gospod župan obljubil, da se brez rekurza ugodni, ker je »Narod« izzival davkoplachevalce, katerim ni vse eno, ako se par tisoč potroši za stavbo, ako se dražjemu ponudniku odda, še ne vemo, kako se stvar razvije. Sploh ima »Narodov« idrijski dopisnik zelo nesrečno roko, ko hoče ogriziti vse, ki mu slepo ne slede.

i Več kot kavalirsko stališče napram idrijskim klerikalcem zavzemajo socialni demokrati, tako piše zadnji »Narod«, Mi smo prav radovedni, v čem obstoji kavalirstvo. Dosedaj še nismo imeli prilike opaziti kaj takega. Pač pa se je kavalirsko postopalo od naše strani, ko se je zatrdilo, da se rekurz umakne, ako gospod župan da zagotovilo, da se postavno in pravilno vse izvrši. Naj se le pazi na red pri oddajah večjih del, naj se povsod nepristransko postopa in od naše stranke se bode kazalo tako kavalirstvo, da bodo z največjim veseljem podpirali vse, kar se namerava izvršiti v splošno korist.

Tržiške novice.

t Nova cesta. Vsled deževnega vremena je odpadel zadnje nedeljo napovedani ogled za novo cesto, pač pa se je vršil zadnji terek. Navzoči so bili zastopniki deželne odbora in prizadetih občin. Cestni odbor tržiškega sodnega okraja so zastopali načelnik g. župan Ahačič, podnačelnik g. Deu in odbornik g. Aljančič. Izražale so se najrazličnejše želje od zastopnikov občin, kod naj bi peljala nova cesta. Ne motimo se, ako trdimo, da bi bilo ustrezno veliki večini tržiškega prebivalstva, ako bi vodila mimo romarskega kraja Brezje. Na Brezje prihaja vsako leto veliko romarjev, ki morajo z vozom napraviti zelo dolg ovinek. Naj bi se merodajni krogi zedinili za cesto, ki bo vezala naše kraje z Brezjami.

t Za katoliški shod se je zglasilo iz naše župnije 130 oseb. »Orel« se udeleži skoro polnoštevilno shoda, v narodnih nošah pojde blizu 30 deklet in fantov.

t Jugoslovanska strokovna organizacija napravi ob ugodnem vremenu 3. avgusta vrtno veselico pri g. Aljančiču v Bistrici. Natančnejši spored objavimo pravočasno.

Zobna krema
KALODONT
Ustna voda

Kupi se
mala hiša

v bližini sv. Jakoba do sv. Petra ali Poljanske ceste do sv. Petra mostu.
Ponudbe na upravo lista pod Hiša št. 2181 3

POL ZASTONJ se dobi 40—50 m ostankov
— 4—10 metrov dolgih,

obstojećih iz modernega cefirja za srajce in bluze, blaga za posteljno perilo, kanafasa, oksforda za moške srajce, modrotiska za predpasnike in obleke, rumburške tkanine uporabne za vsako perilo, modernega pepita-blaga, najmanj 3 metre za 1 bluzo in brisače. Vse vrste pristno barvne in izvrstne kakovosti brez napake, se prodajo za 18 K. Isti ostanki, boljše kakovosti, 30 m dolgi, za 20 K, atlasantina, voildelena, macco cefirja in fine tkanine za srajce 6—12 m dolge ostanke razpošilja proti povzetju

Karl Kohn, tkalnica, Nachod, Češko. Od ostankov ne pošiljam vzorcev.

Št. 791/pr.

2189

Razpis.
Sekundarska služba.

✓ deželni bolnici v Ljubljani je popolniti eno mesto sekundarija. Službena doba sekundarija v deželni bolnici traja dve leti, lahko pa se podaljša za eno ali dve leti, če sekundarij za to prosi.

Adjutum, ki ga dobiva sekundarij, odmerjen je v prvem službenem letu z 2000 K, v drugem letu z 2400 K in od tretjega leta dalje z 2800 K. Poleg adjuta ima sekundarij prosto stanovanje v deželni bolnici.

Sekundarij ne sme biti oženjen in tudi ne sme izvrševati zunanje zdravniške prakse.

Prosilci za razpisano službo predložijo naj svoje s krstnim listom, z dokazili o usposobljenosti in o znanju slovenskega in nemškega jezika podprte prošnje,

do 15. avgusta 1913

vodstvu deželnih dobrodelnih zavodov v Ljubljani.

Deželni odbor kranjski.

V Ljubljani, dne 19. julija 1913.

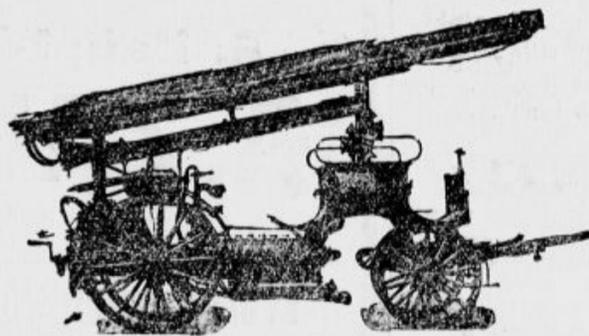
Hitra pomoč odločuje!
Konrad Rosenbauer & Kneitschel
v Lincu na Donavi prva tovarna bencinmotornih
brizgalnic v Avstriji,

katera lahko dokaže z nad dvaindvajset izvrstno vspelimi slučaji, da je gašenje s temi modernimi zboljšanimi stroji najvspešnejše.

Bogato ilustrovani ceniki glede vseh modernih, praktično sestavljenih dvo- in štirikolesnih ročnih brizgalnic, vozov in nosilnih mehaničnih pomikalnih lestev najnovejše konstrukcije, vozov za moštvo, vseh potrebnih gasilskih oprem, ter cevi izvrstne kvalitete tvrdke Konrad Rosenbauer v Lincu na Donavi dobi vsak na zahtevo brezplačno in franko.

Društva obiskuje
brezplačno zastopnik tvrdke

Fran
Samsa
Zagreb,
Gunduličeva ulica
št. 21. 3562

Visoko, moderno podobo, lepoto linij, udobnost dajo samo

Warnerja Rust Proof
STEZNIKI

(Originalno ameriški izdelek).

Se pere kakor vsako drugo perilo, ne da bi se od strani vloga. Za vsak kos se jamči.

Edina založa v Ljubljani:

Josipina Podkrajšek,

Ljubljana, Čevljarska ulica št. 2.

Priporoča tudi veliko založo higijeničnega perila, jাগrovega in Tetra ter vse druge modne predmete najboljše kakovosti.

Naročila po pošti se izvršujejo točno.

Stanovanje

obstoječe iz 3 sob in pritliklin v II. nadstropju se s 1. avgustom da v najem. Poizve se v pisarni hotela Union. 2217

Sanatorium Emona v Ljubljani,

Komenskega ulica 4. Privatno zdravilišče za notranje in kirurškične bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Dorganc, primar. I. klr. odd. dež. boln.

Opremljena poletna

stanovanja

s kuhinjo in vrtom se oddajo v mlekarni Svetje pri Medvodah. 2206

Proda se prostovoljno

enonadstropna
lepa hiša

v najboljšem stanu, z opremljenimi sobami, ali tudi brez inventarja. V hiši je pekarija v velikem okraju, brez konkurence. Pri hiši je lep vrt itd. Natančni pogoji pri Iv. Zupanc, Žalec.

Išče se
Generalni zastopnik

s sedežem v Ljubljani za prodajo novoizumljenega, merilno-prikrovalnega stroja »PERFEKT« sistem Lenassi, v vseh slovanskih deželah, kar se tiče krojaške modne industrije. — Oglašajo naj se le kavcije zmožni. Provizija po dogovoru. Dopisi naj se pošiljajo na upravništvo »Slovenca« do 28. t. m. 2208

MARXOVE EMAIL

In glazure za tla izborne specialitete, ki se naglo suše in jih vsak lahko rabi.

Zaloga tovarne za lake
Ludvika Marxa

1921 pri tvrdki BRATA EBERL, LJUBLJANA. 1913

!! POZOR !!
Bazar pri Jelenu.

Vsled opustitve galanterijske trgovine in izpraznjenja lokala na Mestnem trgu št. 6 prodajam od danes naprej galanterijsko blago po znatno znižanih cenah, in sicer 20—30% ceneje kakor dosedaj.

Za obilen obisk se priporočam, posebno opozarjam p. n. društva za ugodni nakup dobrih stvari za veselice.

Bazar pri Jelenu

1348 Mestni trg št. 6.

Kupi se dobro ohranjena

špecerijska in manufakturna oprava.

Naslov v upravništvu »Slovenca« pod števil. 2220.

Brzojavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr. priv.

Telefon št. 41.

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic, Vogal Marijin trg — Sv. Petra cesta. Delniški kapital in rezerve 52.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjižice ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 15

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepanjem stranke. — Brezplačna revizija izrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa zrebanja

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 30. junija 1913. K 70.992.599—31. decembra 1912 na knjižice in tekoči račun K 214.160.979—.

I. C. MAYER Zaloga vseh vrst sukna,
529 platna ter
manufakturnega blaga.**Manufakturna trgovina**
na debelo in drobno.
Ljubljana, Stritarjeva ul.**Izgotovljene obleke**

površniki, pelerine za moške in dečke, fine vrhne jopice, cele obleke, kakor tudi posamezna krila za ženske. — Velika izbira v prvem nadstropju. — Nizke stalne cene v manufakturni in konfekcijski trgovini

„Pri Škofu“ Ljubljana, na vogalu Medarske ulice in Pred Škofijo 3
nasproti gostilne „Pri Sokolu“ v podružnici tvrdke R. Miklauc.

767

Brzjavni naslov: BAJEC, LJUBLJANA.

ANT. BAJEC

558 (1) umetni in trgovski vrtnar.

Cvetlični salon
LJUBLJANA, Pod Trančo št. 2.Velika zaloga **suhih vencev**Izdelovanje šopkov, vencev, trakov
: z napisi i. t. d. — Zunanja naročila točno :

Vrtnarija je na Tržaški cesti 34.

Kolesarji, zahtevajte

v svojem lastnem interesu nemudoma prvi slovenski bogato ilustrovani cenik 1913, koles in posameznih delov, ki je pravkar izšel, brezplačno in poštne prosto. Preglejte istega pazljivo ali pa se osebno prepričajte v naših trgovinah in uvideli boste, da vodimo prvovrstno blago po najnižjih, brezkonkurenčnih cenah.

Karel Čamernik & Ko. Ljubljana
Dunajska cesta št. 9—12.

Specijalna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli. Mehanična delavnica in garaža.

520

Elektrotehniška delniška družba

prej

KOLBEN IN DR.
Praga - Vysočany.

Dinamo stroji, elektriški motorji. Naprave za električno razsvetljavo in prevajanje električne sile. Električni obrat vseh vrst. Ventilatorji. Turbo-generatorji, električne železnice in lokomotive, žerjavi in dvigala. Obločnice in žarnice vseh vrst.

Vodne turbine vseh sestav, (Francis, Pelton). Točna, cena in hitra popravila vseh elektriških strojev in drugih tvrdk. Vse potrebe za inštaliranje.

2035

Brizgalnice, cevi, telovadno orodje in avtomobile

kupujte samo pri

R. A. SMEKAL, ZAGREB

katera tvrdka se zdaj glasi: Središčna prodaja ognjegasnih brizgalnic in potrebnih, telovadnega orodja in avtomobilov d. s. o. j.

Praga-Smichov.

R. A. Smekal.

V. I. Stratilek.

V. K. Smakal.

Opozarjamo, da razpošiljajo v zadnjem času različne nemške tvrdke po svojih zastopnikih na gasilna društva svoje nemške cenike in ponujajo svoje blago.

MARIJA SATTNER

Ljubljana, Dunajska cesta 17, II. stop., II. nadstr. (Medljatova hiša).

se priporoča prečistiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah pluvijale, obhajilne burze, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, preprosto in najfineje, kakor se glasi naročilo, v svilnatem in zlatem vezenju. — Izdeluje tudi

bandera in baldahine

ter izvršuje vsakovrstno cerkveno perilo iz pristnega platna. — Vporablja samo dobro blago, cene po mogočnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. — Prenovljenje starih paramentov tudi radovoljno prevzame.

31

A. Hauptmann^a nasledniki**A. ZANKL sinovi**

Ljubljana.

Tvornica kemičnih barv, lakov in firnežev

priporoča :

Oljnate barve

Suhe barve

Emajlne barve

Fasadne barve

Marijin trg št. 1.

priporoča :

vse vrste: firnežev, čopičev, lakov

Mavec (Gips)

Olje za pode in stroje

Karbolinej

Naslov zadostuje:

A. Zankl sinovi v Ljubljani.

Ceniki zastonj!

213

Ceniki zastonj!

Telefon št. 16.

19

Telefon št. 16.

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Stavbeno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbenotehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbena in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. Priporoča se za stavbena dela vsake vrste.